

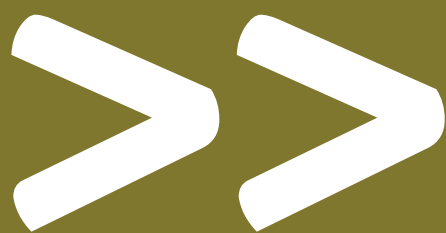

ІНДЕКС ВІЙНИ

2020

РІЧНИК

ВСТУП

4

ПРИКОРДОННЕ ЗІТКНЕННЯ

КЛАСИФІКАЦІЯ ВОЄННИХ
КОНФЛІКТІВ

5

ІНДІЯ — КИТАЙ
КОНФЛІКТ У ГАЛЬВАНСЬКІЙ ДОЛИНІ 28

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ
ІНДЕКСУ ВІЙНИ

6

КОНФЛІКТ У ФЕРГАНІ — КИРГИЗСТАН
ТА ТАДЖИКИСТАН 30

ВІЙНА

ЛОКАЛЬНІ КОНФЛІКТИ

• УКРАЇНА 7
• КАРАБАХ 10
• ЛІВІЯ 13
• ЄМЕН 16
• СИРІЯ 18
• ЕФІОПІЯ 20
• АФГАНІСТАН 22
• ЦАР 24
• ПІВДЕННИЙ СУДАН 26

• НІГЕРІЯ 32
• ДР КОНГО 34
• КАМЕРУН 36
• МОЗАМБІК 38
• ЗАХІДНА САХАРА 40
• ІНДОНЕЗІЯ (ПАПУА) 42
• СУДАН 44
• ЕТНІЧНИЙ КОНФЛІКТ У КАЗАХСТАНІ 45

ВОЄННІ ПЕРЕВОРОТИ

• МАЛІ 46

ТЕРАКТИ

• СОМАЛІ	47
• БУРКІНА-ФАСО	47
• НІГЕР	48
• ФІЛІППИНИ	48
• ПІВНІЧНИЙ КАВКАЗ	49
• КОТ-Д'ІВУАР	49

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНА
КРИЗА

• БІЛОРУСЬ	50
• США	51
• ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА	52
• ІРАК	54
• ТАЇЛАНД	55
• ГОНКОНГ	56

ДИПЛОМАТИЧНЕ
ПРОТИСТОЯННЯ

• КРИЗА НА СХІДНОМУ СЕРЕДЗЕМНОМОР'І (ТУРЕЧЧИНА — ГРЕЦІЯ)	57
• ІРАН — США	58
• ДАМБА РЕНЕСАНСУ (ЕФІОПІЯ — ЄГИПЕТ — СУДАН)	60
• ІЗРАЇЛЬ І АРАБИ	61
• КНДР І СУСІДИ	62
• ТУРЕЧЧИНА — ФРАНЦІЯ	63

ЗМІСТ

В с т у п

НАЦ «УССД» продовжує щорічний проєкт із моніторингу воєнної активності у світі.

Після втрати Сполученими Штатами світової гегемонії у світі триває новий етап стратегічного протистояння великих країн, посилення регіональних конфліктів та боротьби регіональних лідерів, вплив мережових воєнізованих формувань та виникнення інструменту «квазідержав», що заповнюють лакуни «мертвих зон», які утворюються поза межами впливу національних держав, регіональних лідерів та в результаті стратегічного протистояння наддержав. На повну потужність залучені приватні армії. У світі фактично триває глобальне протистояння, яке можна розцінити як «тиху третю світову війну». Війну без оголошення, із залученням усіх

компонентів «війни четвертого покоління», що раз по раз проривається назовні через відкриті воєнні конфлікти.

Водночас в останні роки на території менш розвинутих держав дедалі більше наростає інтенсивність збройних конфліктів різного рівня. Активно в силову конкуренцію втручаються регіональні лідери — такі як Іран, Туреччина. Реанімуються десятиліттями заморожені конфлікти (наприклад, у Нагірному Карабаху).

Прямі військові втручання, паралельно з широким використанням невійськових інструментів тиску та примусу, посилюють тренд на використання сили як способу досягнення політичних цілей.

К л а с и ф і к а ц і я

В О Є Н Н И Х К О Н Ф Л І К Т І В

Експерти Недержавного аналітичного центру «Українські студії стратегічних досліджень» для аналізу воєнної активності у світі пропонують класифікацію воєнних конфліктів:

Війна:

- світові війни (здебільшого між кількома коаліціями)
- регіональні війни
- локальні війни
- міждержавні війни (у тому числі у фазі низької інтенсивності)
- війни між державою та коаліцією
- іноземна інтервенція
- громадянська війна (різного рівня інтенсивності, включно із зовнішнім втручанням)

Прикордонне зіткнення

(обмежений збройний інцидент)

Локальний конфлікт

Воєнний переворот

Теракт

(або партизанська акція в іншій оптиці)

Внутрішньополітична

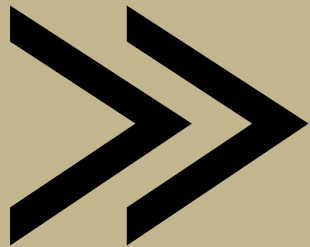
криза — напруга, політична криза

(з можливістю ескалації, зовнішнього втручання)

Дипломатичне

протистояння — торговельні війни, дипломатичні конфлікти.

Воєнні конфлікти

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ІНДЕКСУ ВІЙНИ — РОЗГЛЯД НАЯВНИХ У СВІТІ КОНФЛІКТІВ, ЩО АКТИВНО ПРОЯВЛЯЮТЬСЯ ЗА ПЕРІОД ДОСЛІДЖЕННЯ ЧЕРЕЗ НИЗКУ ІНДИКАТОРІВ, ЩО ОКРЕСЛЮЮТЬ СУТНІСТЬ, ПРОТІКАННЯ КОНФЛІКТУ, ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ТА ГЛОБАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, КЛАСИФІКАЦІЮ ЇХ ЗА РІВНЕМ НАПРУГИ: ВІД НАЙБІЛЬШ ГАРЯЧИХ ДО ПРОТИСТОЯНЬ МІНІМАЛЬНОГО РІВНЯ.

Війна Україна

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

З відновленням української державності 24 серпня 1991 року Росія вела безперервну кампанію щодо повернення України у своє лоно, використовуючи широкий арсенал засобів агресії: економічної, інформаційної, світоглядної, дипломатичної, енергетичної. 3 лютого 2014 року агресія переросла у фазу неприхованого воєнного втручання. Сьомий рік триває війна Російської Федерації проти України.

За цей час Росія анексувала Крим і окупувала значні території українського Донбасу. Фактично обмежила суверенітет України в Азовському морі.

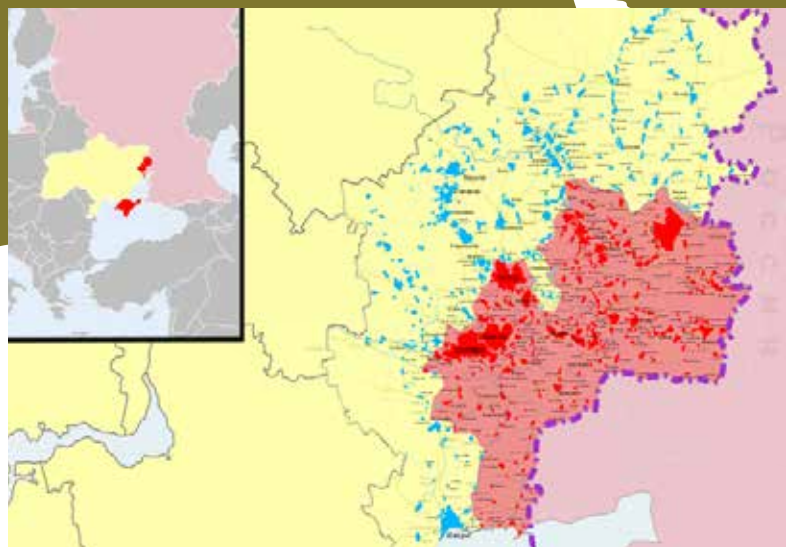
У 2020 році, попри ілюзорну стабільність на фронті, Росія розгорнула потужні інформацій-

но-психологічні, дипломатичні, фінансово-економічні кампанії проти України та українців.

У політичній складовій цієї війни перемоги російської агентури («армії Медведчука») на фронтах інформаційної, економічної, політичної війни стали головним здобутком Росії. Особливо успіх колаборантських сил на місцевих виборах восени 2020 року.

Цьогоріч, попри скорочення військової компоненти, значно зросли інші невоєнні форми агресії.

Ситуація на фронті, окопна війна з жорсткими заборонами відповідати вогнем, попри гадану стабільність, призводить до посилення «втоми від війни» і поширення негативних настроїв.

Серед найгостріших воєнних інцидентів — атака другого армійського корпусу ЗРФ під Золотим (бій за позицію «Баня») 18 лютого 2020 року; ПТРК-атака 10 березня 2020 року під

Пісками; бій та розстріл української евакуаційної групи під Зайцевим 13 липня 2020 року. Масові штучно створені пожежі на лінії фронту в кінці серпня 2020 року.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Міждержавна війна у фазі низької інтенсивності.

Переговори між сторонами

Верховний Головнокомандувач Президент Володимир Зеленський фактично відмовився відновлювати суверенітет і територіальну цілісність країни за допомогою збройних сил та продовжує надмірно сподіватися на непрацюючі квазидипломатичні методи: роботу ТКГ у Мінську та Нормандський формат за участі президентів Франції (Емануеля Макрона), Росії (Владіміра Путіна), України (Володимира Зеленського) та прем'єр-міністра Німеччини (Ангели Меркель).

Остання зустріч у Нормандському форматі відбулася ще у 2019 році. Цьогоріч відбулася відеоконференція, та й то нижчого представницького рівня — політичних радників лідерів держав «Нормандського формату».

У липні 2020 року з посади очільника української делегації в так званій Тристоронній контактній групі з мирного врегулювання подій на Донбасі пішов другий президент України Леонід Кучма.

Його на посаді змінив останній перший секретар ЦК КПУ, перший президент України Леонід Кравчук. Його першим заступником став Вітольд Фокін — останній голова ради міністрів УРСР. Він був змушений залишити посаду після скандальних висловів, що «не бачить жодного підтвер-

дження того, що на Донбасі ведеться війна між Україною та Росією», та виступив за «загальну амністію» російських військових злочинців.

У листопаді 2020 року голова української делегації в Мінській ТКГ Леонід Кравчук в інтерв'ю російському агенству ТАСС фактично розписався у неієвості Мінського формату й озвучив думку про пошуки нового міжнародного майданчика для переговорів.

У жовтні 2020 року під час місцевих виборів Президент Володимир Зеленський провів паралельне опитування, в якому цікавився, «чи потрібно Україні підняти сьогодні на міжнародному рівні питання про використання гарантій безпеки, визначених Будапештським меморандумом?».

На початку грудня 2020 року сплив річний термін, який оголосив Володимир Зеленський для реалізації сценарію, прописаного в Мінських угодах.

У 2020 році було досягнуто формальних домовленостей (які реально не виконувалися) щодо продовження всеохопного безстрокового так званого хлібного перемир'я з 21 липня 2019 року на всеохопне безстрокове «посилене перемир'я» з 27 липня 2020 року.

Прогноз

У 2021 році Російська Федерація продовжуватиме війну на виснаження у фазі низької інтенсивності, паралельно нарощуючи свій вплив всередині України. Спостерігатимемо стагнацію Нормандського формату та повну неконструктивність переговорів у Мінську.

Гуманітарні наслідки

З початку російсько-української війни майже два мільйони громадян України — мешканців Криму — та понад 3 мільйони 800 тисяч мешканців окупованих територій Донецької та Луганської областей опинилися під російською окупацією. Щодо них здійснюються військові злочини з елементами етнічних чисток. Порушують їхні громадянські права. Репресу-

ють за мовними та релігійними ознаками. Існує поширена практика політичного заручництва та кримінального переслідування громадян України, які зберегли своє українське громадянство та відмовляються співпрацювати з окупантами. Окуповане населення потерпає від нестачі продовольства та тотального порушення прав людини.

Майже 1,5 млн громадян отримали статус внутрішньо переміщених осіб з окупованих територій Донбасу і Криму.

У грудні 2020 року прокурор Міжнародного кримінального суду в Гаазі Фата Бенсуда заявила про завершення формальної експертизи російських злочинів в Криму і на Донбасі.

Кількість потерпілих

У 2020 році внаслідок бойових дій загинуло 56 українських військових.

Управління верховного комісара ООН із прав людини оцінює загальне число жертв російсько-української війни в приблизно 44 тисячі осіб.

З цього числа близько 13000 осіб загинули, близько 31000 поранено.

Вплив на глобальні процеси

Прихід демократичної адміністрації у США може стимулювати пошук шляхів до розрядки з Росією, як це було у 2008 році, що може супроводжуватися політикою «примушування до миру» на російських умовах.

Тенденції

Російська Федерація, утримуючи «гарячу війну» на паузі, у фазі низькоінтенсивного збройного протистояння, розширює та поглиблює невійськову складову агресії, формування потужного проросійського парламентського лобі, сепаратистські та антиукраїнські настрої на звільнених від окупації територіях Донбасу та на Півдні і Сході України. Паралельно Росія працює на поглиблення політичної та економічної кризи в Україні.

Величезні кошти направлені на світоглядну війну через мережу проросійських каналів в Україні та підливну роботу в електронних ЗМІ та соціальних мережах. Фактично реалізується сценарій на «розвал України».

Глибока криза нестачі питної води в Криму може підштовхнути

Росію до каталізації процесів та планів агресії щодо України, перевага надається сценарію «Руская весна-2». З цією метою реалізується план деморалізації та зачистки на вказаних територіях проукраїнських сил.

Продовження «широкою коаліцією» парламентських колаборантів дії Закону про так званий особливий статус («Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей») на 2020 рік, а також свідомий провал другий рік поспіль Державного оборонного замовлення свідчить про нездатність політичної еліти розв'язати проблему повернення окупованих територій та завершення війни на українських умовах.

Війна Карабах

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

27 вересня 2020 р. Азербайджан і так звана Нагірно-Карабаська Республіка (фактично Вірменія) розпочали бойові дії на лінії зіткнення в Кельбаджарському, Тертерському, Агдамському, Фізулінському і Джебраїльському районах (відповідно до адміністративно-територіального поділу Азербайджану).

У 2020 р. це стало другим загостренням. 12–16 липня відбулися прикордонні сутички, однак за сотні кілометрів від Нагірного Карабаху.

До нинішнього конфлікту в регіоні зберігався статус-кво, визначений Бішкекським протоколом

1994 р., яким припинилася Перша Карабаська війна. Хоч це перемир'я порушувалося у 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018 рр. і азербайджанська армія навіть визволяла незначні території, ситуація в регіоні загалом не змінювалася.

На півночі протягом декількох днів Азербайджану не вдалося досягти суттєвих успіхів. Було визволено лише декілька населених пунктів Тертерського району, в тому числі Суговушан, де є важливе водосховище. Азербайджан мав досить обмежені можливості для наступу. Це пояснюється як складними геогра-

фічними умовами (Муровдагський хребет), так і сильним опором з боку вірмен.

Тому основний театр дій було перенесено на південний схід. Як виявилось, за майже 26 років окупації Вірменія та контрольовані нею бойовики не збудували тут жодних укріплень. Тому в перші дні жовтня азербайджанські війська почали активно просуватися по території Фізулінського та Джебраїльського районів. 7 жовтня передові азербайджанські групи розпочали бої за місто Гадрут. 9 жовтня Азербайджан визволив перший районний центр

— місто Джебраїл.

Окупована вірменськими силами територія Азербайджану складалась не лише з колишніх Нагірно-Карабаської автономної області та Шаумяновського районів, а й дотичних до них Кельбаджарського, Агдамського, Фізулінського, Джебраїльського, Зангеланського, Кубатлинського та Лачинського районів, у яких вірмени майже не проживали. Тобто партизанський супротив на цих територіях організувати було просто неможливо.

Суто з військової точки зору ключем до успіхів Азербайджану стала ви-

Переговори між сторонами

Під час самого конфлікту сторони вели переговори на рівні міністрів закордонних справ та за посередництва Росії, США та ЄС. Ідеться про три перемир'я — 10, 17 та 26 жовтня. Всі три спроби провалилися. Останнє, нині чинне, перемир'я підписав у ніч з 9 на 10 листопада президент Азербайджану Ільхам Алієв, прем'єр-міністр Вірменії Ніколо Пашинян та президент РФ Володимир Путін. Ним передбачалося повне припинення вогню з 00:00 (за Московським часом) 10 листопада.

В результаті Азербайджан відновив контроль над 7,6 тис. км² (без Лачину та 5 км коридору) території поза межами колишньої НКАО і 628 км² власної території. Поза контролем Азербайджану залишається трохи більше ніж 3 тис. км² території Нагірного Карабаху.

сокоточна зброя, успішна діяльність БПЛА, військ РЕБ та спецназу. У перші дні війни азербайджанська армія фактично повністю винищила ворожі засоби ПВО, встановивши контроль над небом, та внесла розлад у комунікації супротивника.

Вірменські сили вдалися до обстрілу населених пунктів на неокупованій території Азербайджану. Найбільш значущими стали ракетні удари по другому за населенням і площею містом Гянджа — 4, 8, 11 та 17 жовтня.

17 жовтня та 25 жовтня війська Азербайджану визволили райцентри Фізулі та Кубатлі. Наступ на Лачин не мав очевидних перспектив, оскільки єдина автомагістраль до міста з півдня проходила вздовж кордону з Вірменією. Тому азербайджанське командування розпочало просочування диверсійних груп у гірську місцевість на північний захід від Гадруту.

8 листопада президент Азербайджану Ільхам Алієв заявив про визволення Шуші.

Гуманітарні наслідки

Понад 90 тис. вірмен зі 150 тис. населення так званої НКР стали біженцями. Переселенці з територій, які відійшли під контроль Азербайджану відповідно до перемир'я, масово підпалювали помешкання та вирубували зелені насадження. Також вірменські сили замінували важливі інфраструктурні об'єкти, водні ресурси і навіть кладовища.

Кількість потерпілих

Вірменська сторона оголосила про 2317 осіб загиблих військовослужбовців та 54 цивільних.

Офіційні втрати Баку — 2783 загиблих та понад 100 зниклих безвісти. Втрати серед цивільного населення — 93 особи вбитими та 407 пораненими.

Також напередодні підписання спільної заяви азербайджанські війська збили російський гелікоптер Mi-24 на кордоні з Вірменією в Нахічеванській АР. Загинуло 2 члени екіпажу.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Війна у гарячій фазі.

Вплив на глобальні процеси

Перемога Азербайджану повністю змінила розклад сил у регіоні. Значно послабилися позиції Вірменії. Окрім колосальних територіальних втрат, людських і матеріальних жертв, над Єреваном нависла загроза політичної, економічної та соціальної кризи. Тому залежність Вірменії від Росії лише збільшується.

Після сторічної перерви свою геополітичну присутність у регіоні отримує Туреччина як партнер та союзник Азербайджану. Турецькі військові хоч і не є складовою миротворчого контингенту, але беруть участь у функціонуванні миротворчого центру з контролю за припиненням вогню.

Зовнішньо Росія також при виграші. Азербайджан був останньою країною ГУАМ

і колишнього радянського Закавказзя, у якій Москва не мала військової присутності. Водночас введення миротворчого контингенту виглядає не проявом сили, а вимушеним кроком і згодою на новий розклад сил у регіоні.

Іран фактично був поза справами та фактично програв. Перемога Азербайджану може мати значний політичний та культурний вплив на іранських азербайджанців, а цього, відомо, боїться Іран.

ЄС та США практично повністю усунуті від справ у регіоні. Резолюція Сенату Франції щодо визнання Нагірного Карабаху лише підкреслила факт неактуальності існування Мінської групи ОБСЄ, у якій співголовами, окрім Франції, є Росія та США.

Тенденції

Азербайджан отримав майже $\frac{3}{4}$ окупованої території, визнання Вірменії, що вона є стороною конфлікту, відсутність будь-яких згадок про так звану НКР та статус територій, які охороняються російськими миротворцями, а також транспортний коридор до Нахічеванської АР. Варто звернути увагу, що під цим усім є гарантії Росії. Спроба Баку підважити їх може викликати спротив з боку Москви. Тому зараз Азербайджан сконцентрується на відновленні та будівництві інфраструктури (перш за все військової) деокупованих територій. Також існує варіант активізації Баку по лінії демаркації кордонів із Росією та Грузією.

Відкритим залишається питання щодо окупованих безпосередньо Вірменією ексклавів Азербайджану — Бархударли, Софулу, Кяркі та Юхари Аскіпара і окупованого Азербайджаном ексклаву Вірменії Арцвашен.

Прогноз

У найближчій перспективі жодна зі сторін конфлікту не зацікавлена в його поновленні. Вірменія є вкрай ослабленою і спроби переглянути досягнуте перемир'я лише погіршать ситуацію для неї. Не кажучи вже про відсутність підтримки Росії, котра аналогічно не готова й не бажає вести бойових дій. Її миротворчий контингент — це знак «СТОП» для Азербайджану і його надмірного посилення.

Війна Лівія

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

Конфлікт триває з 2011 року, після вбивства Муамара Каддафі. На Заході Лівії закріпився Уряд національної згоди на чолі з Фаїзом Сараджем. Йому протистойть на Сході генерал Халіфа Хафтар та його Лівійська національна армія.

Решту території займають племена та дрібніші групи. Хафтара підтримують Росія, ОАЕ, Саудівська Аравія. Уряд національної згоди — ООН, Туреччина та Катар.

За моніторинговий період на початку січня 2020 року Туреччина відправила своїх військових до Лівії.

Жорстокі бої почалися 26 січня за місто Місурата, а також навколишні Абу Грейн та Замзам. Армії УНЗ змогли зайняти їх та витіснити сили-

Хафтара.

18 травня УНЗ відбив у Хафтара авіабазу Аль-Ватія, залишаючи за собою більшість західного узбережжя країни. 4 червня повний контроль УНЗ над Триполі відновлено, річна облога знята.

За даними США, у червні два винищувачі МіГ-29, що належали ПВК «Група Вагнера», розбилися над територією Лівії. За даними США, у Лівії діють від 800 до 1200 «вагнерівців».

Після початку наступу на Сірт — місто на перехресті шляхів та ворота до нафтових полів — Єгипет погрожує відправити свою армію, якщо місто захопить УНЗ. У липні взаємні звинувачення у знищенні фермерських земель та встановленні

мін лунали в бік Туреччини і «вагнерівців».

23 серпня у Триполі відбулися протести проти УНЗ щодо житлових умов та корупції. У вересні акції поширилися по всій країні, включаючи Бенгазі.

23 вересня сталася катастрофа військового

гелікоптера Мі-8 біля авіабази Ель-Джуфра, неподалік від населеного пункту Сокна, де загинуло четверо «вагнерівців».

Армія Хафтара 6 грудня 2020 р. напала на військовий табір Авбарі біля Триполі. Він захищає ключовий нафтовий регіон — Шарару.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Громадянська війна у фазі низької інтенсивності.

Переговори між сторонами

За описаний вище період відбулося кілька раундів перемовин між двома сторонами за підтримки західних держав та ООН. Але майже всі вони провалилися.

Першим було перемир'я 12 січня. Сарадж підписав угоду, але Хафтар залишив засідання. 19 січня відбулася мирна конференція в Берліні. Два лідери Лівії не зустрічалися. 26 січня бої за Місрату порушили домовленість.

Новий Женевський раунд відбувся 9 лютого, закінчився безрезультатно.

21 серпня обидві сторони оголосили про припинення вогню та проведення виборів.

21 жовтня було погоджено відкриття повітряних та наземних шляхів для покращення виробництва нафти. 25 жовтня, після п'яти днів перемовин у Женеві, було підписано угоду про «постійне» припинення вогню.

4 липня міністр оборони Туреччини Хулусі Акара та голова ГШ ЗС Туреччини Яшар Гюлер приїхали з візитом до Тріполі для переговорів з керівництвом Уряду національної згоди. Сторони уклали оборонну угоду, що передбачає надання Анкарі права розмістити в Лівії власну військову базу.

Кількість потерпілих

Через відносно невисоку інтенсивність воєнних дій за 2020 рік жертв серед мирних жителів майже немає, втрати серед військових становлять приблизно 150 осіб, з них більшість — сирійські найманці, що воюють на боці Сараджа.

Гуманітарні наслідки

Можливий штурм столиці викличе тисячні жертви і потік мігрантів до країн Європи. Тому ЄС зацікавлений стримати подальшу ескалацію.

Вплив на глобальні процеси

Як і в Сирії, у Лівії зіткнулися різні держави світу та регіону. Через самоусунення США, проблеми вирішують головню арабські монархії, Франція, Єгипет, Росія та Туреччина. Втім, як і Сирія та Афганістан, лівійський конфлікт поступово сходить зі сцени та вже не привертає багато уваги світової спільноти.

Тенденції

Лівійська національна армія генерала Хафтара, попри фінансову та військову допомогу з боку ОАЕ, Росії та Саудівської Аравії, переважно зазнає поразок. Лівія також відкрита для атак з боку ісламістів із Сахелю або ІДІЛ. Гуманітарна ситуація погіршується, як і кількість біженців. Вони використовують Лівію, щоб спробувати дістатися до Європи.

Через те, що ЛНА блокує всі маршрути експорту лівійської нафти через Середземне море, від зими припинився видобуток нафти на найбільших лівійських родовищах — Ель-Філь та Еш-Шарара.

Прогноз

Слід очікувати наростання воєнної активності та гуманітарної катастрофи, адже медична система в Лівії повністю розвалена за майже десятиліття війни, тому можливостей дати адекватну відповідь на пандемію держава не має. Битва за Сірт таки відбудеться, від її результатів буде залежати подальша доля війни. У разі перемоги, армії УНЗ продовжать наступ у східну Лівію, але це може викликати інтервенцію Єгипту.

Війна Ємен

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

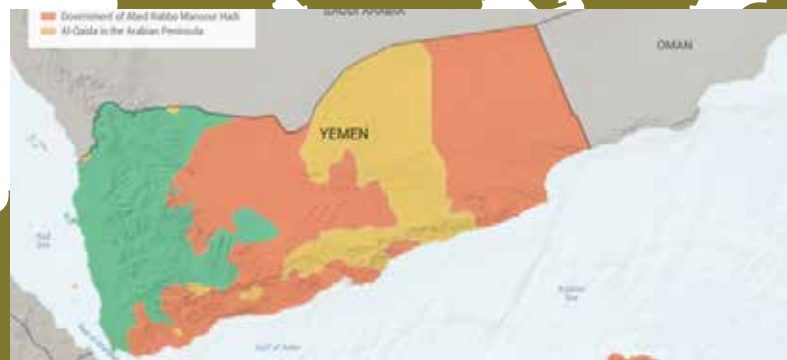
Війна у Ємені триває з 2015 року. Триває протистояння між північною частиною країни (де проживають хусити — група шиїтського віросповідання), що підтримує колишнього президента Алі Абдуллу Салеха, сформувавши рух «Ансар Аллах», і південною (суніти, підтримують уряд Абд Раббо Мансура Гаді). Хуситів підтримують Іран та меншою мірою Росія, південь — Саудівська Аравія та її союзники з-поміж арабських держав, що здійснюють збройну інтервенцію в країну.

Війна у Ємені значною мірою зайшла в глухий кут, адже протягом років коаліція арабських держав під керівництвом Саудівської Аравії та її єменські союзники не могли витіснити рух повстанців-хуситів, пов'язаний з Іраном, що контролює столицю країни Сану та більшість основних міст.

Водночас на пустельних околицях сходу країни окремі райони контролюють ісламістські угруповання, зокрема «Аль-Каїда на Аравійському півострові».

За моніторинговий період було зірване перемир'я, яке тривало п'ять місяців, через ракетний обстріл хуситами урядових сил у провінції Маріб 19 січня. Натомість Збройні сили Ємену змогли завдати відчутних втрат хуситам 21 січня у боях біля столиці держави Сана.

У лютому загони хуситів відкинули противника в провінції Маріб, частково повернувши під свій контроль найважливіші газові і нафтові родовища. 29 січня спробували знову здійснити ракетний обстріл нафтових вишок Saudi Aramco, як і у вересні 2019 року, проте ППО Саудівської Аравії змогли перехопити ракети.

Ускладнює ситуацію і розкол всередині сунітської коаліції. 12 лютого, після п'яти років воєнної присутності в Ємені, війська ОАЕ повернулись на батьківщину. При цьому Абу-Дабі з допомогою своїх проксі на півдні Ємену продовжує зазіхати на острів Сокотра, який наразі перебуває під контролем Саудівської Аравії.

Суттєво послабшав вплив «Аль-Каїди на Аравійському півострові» після того, як 31 січня в ході воєнної операції США в Ємені був ліквідований лідер цього терористичного угруповання Касім аль-Раймі.

З іншого боку, на півдні Ємену розгортається конфлікт всередині анти-

хуситських сил (Південна перехідна рада проти уряду Хаді, якого витіснили з центрального міста півдня Аден).

18 березня Збройні сили Ємену здійснили авіаудари по провінціях Аль-Байда та Маріб, у результаті чого було вбито приблизно 80 хуситів.

З 1 червня коаліція на чолі з Саудівською Аравією розпочала масову операцію проти хуситів з авіаційними ударами по районах столиці Сани.

У серпні в результаті наступальної операції хусити розширили зону впливу в провінції Аль-Байдаг.

У листопаді відновлюється успішний наступ хуситів у провінції Маріб.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Громадянська війна з іноземними інтервенціями
(фактично протистояння коаліцій).

Переговори між сторонами

Ще у жовтні 2019 року на півдні Ємену підписується угода між офіційно визнаним урядом (підтримуваним Саудівською Аравією) та сепаратистами в пустельних районах на південному сході про поділ влади в державі. Тепер вони зможуть спрямувати всі сили на боротьбу з хуситами, яких підтримують Іран та Росія. 29 липня сепаратисти Південного Ємену під тиском Саудівської Аравії відмовилися від самоуправління в Адені.

Кількість потерпілих

Загалом під час воєнних дій загинуло від 60 до 83 тисяч осіб (за різними оцінками), з них до семи тисяч цивільних, 50 тисяч поранених, понад 3,6 млн стали біженцями.

До кінця березня 2020 року було вбито 75 мирних жителів, 74 військових Збройних сил Ємену та 140 хуситів, ще приблизно 150 людей поранено. У липні в результаті повітряних атак у провінції Аль-Джаф загинуло 17 цивільних, із них 10 дітей.

Гуманітарні наслідки

Наслідком гуманітарної кризи став масштабний голод та епідемія холери, від яких загинуло понад 80 тисяч осіб протягом 2016–2018 років. Поки що, завдяки міжнародним постачачам, загроза усунута, але ризик залишається вагомим. Понад 3,6 млн осіб стали біженцями.

У 2020 році розвал інфраструктури посилив поширення COVID-19 — за приблизними оцінками, на коронавірус перехворіло понад 55% населення.

Тенденції

Триває хитке затишшя через ситуацію з коронавірусом. Послаблення сунітської коаліції внаслідок внутрішнього розколу, зменшення через пандемію військово-технічної допомоги зі США і, навпаки, значне покращення матеріально-технічної бази хуситів завдяки вдалим операціям та допомозі з Ірану може визначити подальший хід війни.

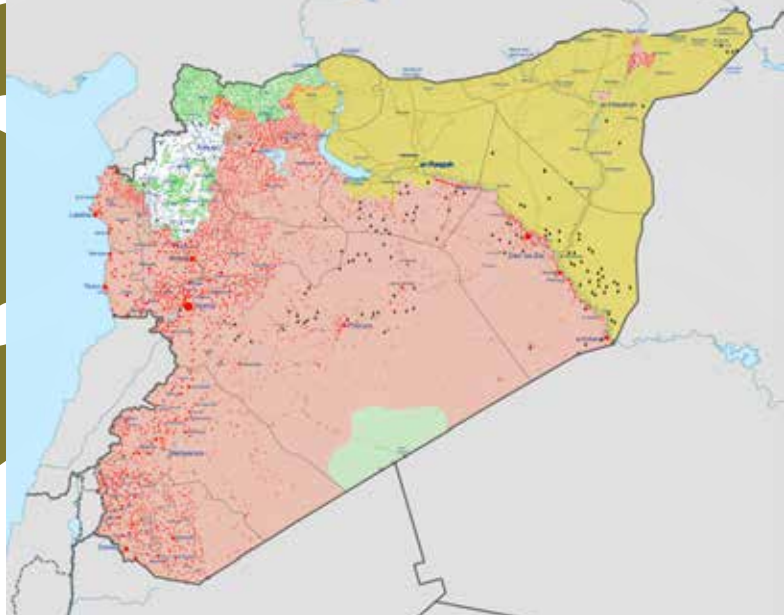

Вплив на глобальні процеси

Регіон розміщений на перехресті транзитних шляхів із Китаю до Суецького каналу та Європи. Зовнішні гравці активно втручаються у конфлікт, що тягнеться понад чотири роки. Вияв регіонального протистояння Ірану та Саудівської Аравії.

Прогноз

РОЛЬ ЄМЕНСЬКОГО КОНФЛІКТУ БУДЕ НАРОСТАТИ ЗАЛЕЖНО ВІД ТИМЧАСОВОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ В СИРІЇ.

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

Війна в Сирії триває з 2011 року. Головне протистояння відбувається між президентом Башаром Асадом, що спирається на етноконфесійні меншини шиїтів та алавітів, та опозицією сунітської більшості. З часом країна стала епіцентром протистояння глобальних сил. Асада підтримують Іран та Росія, опозицію — арабські держави (насамперед Катар і Саудівська Аравія) і США. На півночі країни формуються окремі райони під контролем курдів та туркоманів, зростає вплив Туреччини.

Для Росії повномасштабне втручання з 2015 року дало можливість зруйнувати плани Заходу на Близькому Сході, зміцнити та згуртувати антиєвроатлантистів, впливати на європейську політику, регулюючи потоки біженців.

За моніторинговий період у січні — лютому наростає загострення в Ідлібі в результаті наступу сил Асада (район Великого Алеппо на Анданській рівнині), загинули три десятки турецьких військовослужбовців. Анкара розпочинає операцію «Весняний щит», зупиняючи знищення протурецької опозиції в провінції Ідліб. У самій Туреччині єднуються кемалісти та ісламісти, а опозиція виправдовує дії Ердогана на Заході.

Кількість потерпілих

Загалом із 2011 року загинуло понад 400 тисяч людей, мільйони стали біженцями.

У 2020 році загинуло понад шість тисяч людей, з них 1200 — з військ Асада. Понад 2300 опозиційних сил. Також загинуло більше як 1300 цивільних (зокрема 24 від бомбардувань турецькою авіацією в районі міста Ель-Баб). Понад 30 турецьких солдатів загинуло під час лютневої операції.

Вплив на глобальні процеси

Сирія залишається головним фактором напруги в регіоні.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Громадянська війна з іноземними інтервенціями.

Переговори між сторонами

Бачимо черговий урок нікчемності угод з Росією — безпека Ідлібу гарантувалась як на переговорах в Астані, так і жовтневими домовленостями 2019 року в Сочі між російським та турецьким президентами. Тому й результати чергового перемир'я, що почалось 5 вересня, можна вважати лише тимчасовими. Переговори поки що не дають результату.

Тенденції

У січні — лютому напруга концентрується на півночі країни, де Туреччина проводить операцію. З початком пандемії бойові зіткнення локалізуються, однак досі, попри контроль 90% території, Асад протистоїть опозиційним групам, спираючись переважно на допомогу Росії та Ірану.

Гуманітарні наслідки

Попри запрошення Дамаска повертатись після стабілізації ситуації, сирійські біженці продовжують концентруватись у таборах на території Туреччини. Частково їх переселяють в Ідлі буконтрольовану Туреччиною зону безпеки.

Прогноз

Великої війни, ймовірно, не буде, але турки здатні скувати сили РФ і зменшити зону впливу Асада. Посилення впливу Туреччини на півночі Сирії врівноважить панівне становище Асада в центрі та на півдні країни. Цікаво також, що Росія, вочевидь, залишилася сама в конфлікті — Іран, зв'язаний протистоянням зі США в Іраку, поки що не горить бажанням влезти в реальну війну з турками. Водночас турків підтримує Ізраїль, що прагне захистити контроль над окупованими Голанськими висотами.

Війна Ефіопія

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

Ефіопія, яка складається з понад 90 етносів, зіштовхується з типовим для африканських країн етнічним напруженням. Такі фактори, як зростання кількості населення, безробіття, боротьба за ресурси лише посилюють цю напруженість.

Після повалення військового режиму в 1991 році, було запроваджено етнічну федеральну систему управління, щоб спробувати вирішити історичні негаразди, надавши можливість різним регіонам Ефіопії право на управління. Це призвело до піднесення етнонаціоналістичних рухів, що послабило

національну єдність Ефіопії.

За моніторинговий період у липні продовжились протести через торішнє вбивство популярного в країні співака Хачалу Хундесса з опозиційно налаштованого народу оромо. Під час сутичок із поліцією загинуло понад 150 людей. Додаткової напруги додало перенесення на наступний рік парламентських виборів через пандемію.

1 листопада група OLF Shane, що виступає за незалежність штату Оромія, вбила більш як 30 людей в амхарських селах на заході штату Оромії (район Західного Воллега).

Наростає напруга столиці у відносинах зі штатом Тиграй, яка перетворюється у збройний конфлікт. У листопаді центральна влада розпочала операцію проти ще одної сепаратистської групи — «Народного фронту визволення Тиграю», після того як бойовики напали на низку воєнних баз. У плануванні нападів прем'єр-міністр Абій Ахмед звинуватив

регіональний уряд штату Тиграй, який «перейшов червону лінію». До кордону штату перекидаються федеральні сили та авіація, на пів року вводиться надзвичайний стан. Частина Північного воєнного округу (на території бунтівного штату) відмовилась підкорятися столиці. Застосовується авіація, бомбардування аеропортів та населених пунктів.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Громадянська війна, внутрішньополітична криза з періодичними сутичками та зростанням міжетнічної напруги.

Кількість потерпілих

Під час протестів у липні 2020 року в Аддис-Абебі та Оромії загинуло понад 150 людей. Під час нападу оромійських сепаратистів загинуло понад 30 людей.

Після початку збройного конфлікту зі штатом Тиграй загинуло понад тисячу військово-службовців та бойовиків «Народного фронту визволення Тиграю». У результаті взаємних етнічних чисток в районі Май-Кадру загинуло більш як 600 цивільних.

Гуманітарні наслідки

Понад 40 тисяч біженців втекли зі штату Тиграй до сусіднього Судану. Можлива гуманітарна катастрофа — сім мільйонів населення Ефіопії залежать від продовольчої допомоги.

Тенденції

Конфлікт наростає давно. Прихід до влади Абія Алі Ахмеда послабив позиції тиграйських еліт, проти них розгорнулася кампанія звинувачень у корупції та посадок. Останньою суперечністю стало проведення у штаті місцевих виборів у вересні цього року, які Аддис-Абеба назвала «незаконними».

Вплив на глобальні процеси

Етнос тиграї домінує в сусідній Еритреї (понад 50% населення). Хоча вони зараз в конфлікті з владою штату (саме Тиграй був на вістрі еритрейсько-ефіопської війни та контролює спірні території), все може змінитися.

Гарний шанс скористатись слабкістю Ефіопії для Судану та Єгипту, з якими вже понад рік триває дипломатичний кліч через дамбу Ренесансу, що може перекрити нільську воду для 80-мільйонного Єгипту.

Прогноз

Можливе подальше загострення. Випробування на міцність пройде федеральна система 100-мільйонної Ефіопії, побудована за мовно-етнічним критерієм. Невідомо, кого підтримають інші штати — центральний уряд чи сепаратистів. До того ж сама столиця оточена територією штату Оромо, що був епіцентром антиурядових виступів у минулі роки.

Війна Афганістан

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

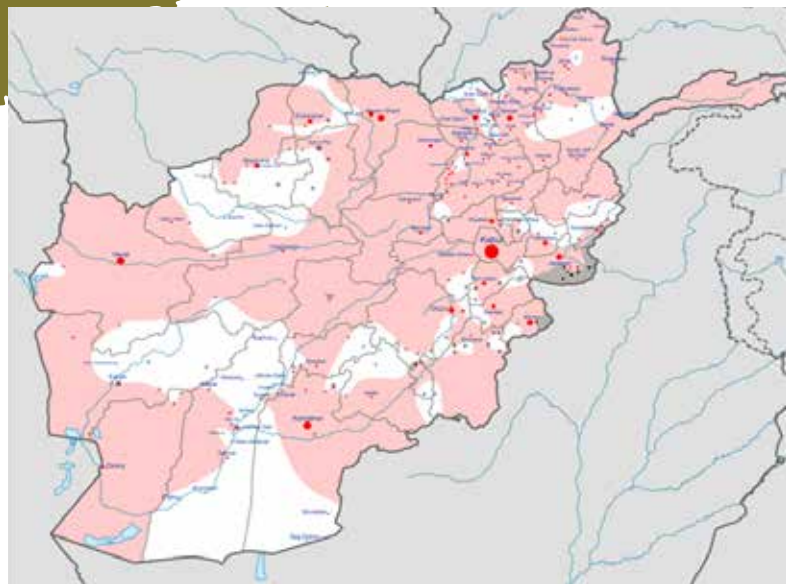
Конфлікт триває з 2001 року, відколи США за підтримки союзників у НАТО здійснили інтервенцію в Афганістан та знищили режим ісламістського руху «Талібан». Однак останні продовжили партизанську боротьбу, через що зараз фактично контролюють більшу частину території країни.

За моніторинговий період продовжується посилення Талібану (зокрема готується легітимація на рівні ООН) на тлі кризи про-американського режиму. Зокрема, після березневих виборів конкурент президента Ашрафа Гані прем'єр-міністр Абдула Абдула не визнав поразки і також провів свою інавгурацію. І це на фоні нападу ІДІЛ у Кабулі 6 березня (загинуло 32

людини) зі спробою вбити прем'єр-міністра.

У травні в результаті кількох терактів загинуло 70 людей. Офіційна влада — президент Ашраф Гані — звинувачує Талібан та групу «Хакані», пов'язану з пакистанським угрупованням Лашкар-і-Тайба. На фоні планованого цьогогоріч виведення американських військ прогнозуємо лише подальшу ескалацію.

25 жовтня в Кабулі стався вибух в одному з освітніх центрів міста — загинули 24 людини, ще десятки поранені. 3 листопада відбувся напад ІДІЛ на університет у Кабулі, загинуло 22 людей.

Кількість потерпілих

Загалом за час конфлікту з 2001 року загинуло близько 70 тисяч бойовиків Талібану та інших ісламістських груп, 62 тисячі військовослужбовців центрального уряду, 4 тисячі солдатів американської коаліції, понад 38 тисяч мирних жителів. У 2018 році, за даними доповіді Місії ООН зі сприяння Афганістану, в результаті бойових дій у цій країні загинули 3804 мирні жителі, ще 7100 були поранені.

За моніторинговий період від терактів загинуло понад 160 людей.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Іноземна інтервенція, зумовлена нею громадянська війна з елементами тероризму.

Переговори між сторонами

Тривають переговори США з Талібаном, що ведуться на території Катару. У переговорах брали участь політичний керівник талібів мулла Абдул Гані Барадар і команда США на чолі зі спеціальним посланцем Залмаєм Халілзадом. Обговорюється проєкт мирної угоди, яка передбачає виведення іноземних сил з Афганістану упродовж 18 місяців після її підписання. Своєю чергою таліби обіцяють не допустити в Афганістан терористичні угруповання «Ісламська держава» та «Аль-Каїда» для атак на США та їхніх союзників.

У вересні Трамп продовжує переговори з Талібаном щодо нормалізації ситуації в Афганістані, до яких підключається і офіційний уряд Кабулу. Водночас Талібан підтримав Дональда Трампа на президентських виборах.

Положення мирної угоди включають також обмін ув'язненими, скасування заборони на поїздки з боку США для кількох лідерів «Талібану», а також перспективи формування тимчасового уряду Афганістану після припинення вогню. Однак їх реалізація залишається під сумнівом з огляду на невизначеність афганської політики адміністрації нового президента США Джо Байдена.

Тенденції

Кабульський уряд контролює від 30 до 40% території країни. До 30% території, насамперед на південному сході (Пуншуністан, уздовж

пакистанського кордону), перебуває під контролем Талібану. Окремі анклав Талібану прилягають до кордону Узбекистану на півночі.

Вплив на глобальні процеси

Афганістан залишається болючою точкою як для США, так і сусідніх держав — Пакистану, Росії, Китаю. Можливе перекидання конфлікту в держави Центральної Азії.

Ослаблення центрального афганського уряду, продовження процесу міжнародного визнання талібів.

Війна

Центрально-африканська Республіка

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

Війна в країні триває з перервами з 2012 року. Головне протистояння йде між мусульманською Північчю (Альянс повстанців Селека) та християнським Півднем, що зберігає контроль за столицею Бангі і підтримує центральний уряд. Загострюються протистояння релігійних общин, зафіксовані факти геноциду. Присутність миротворців ООН, насамперед французів (у зоні впливу яких перебувала ЦАР), малоефективна.

Спостерігається активізація російських найманців, що підтримують

центральний уряд. Вони є основною охороною президента Фостена-Аршанжа Таудери.

На цьому фоні посилюються спроби Росії легітимізувати свою посередницьку діяльність. Зокрема, 18 березня у ЦАР загинуло близько 45 людей після чергових зіткнень між польовими командирами на північному сході країни, в районах Бірао та Нделе.

Додатковим стимулом нестабільності можуть стати президентські вибори 27 грудня 2020 року, де бере участь попередній президент країни Франсуа Бозізе.

Вже у грудні 2020 року відновлюються бойові дії. Близько 1000 бойовиків з Коаліції патріотів за зміни (Coalition des patriotes pour le changement, CPC), сформованої кількома повстанськими групами, 20

грудня захопили центр префектури Лобай, місто Мбайки поблизу столиці. Тривають бої з російськими найманцями. Президент Таудера звинувачує у спробі перевороту Франсуа Бозізе.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Громадянська війна у фазі низької інтенсивності.

Переговори між сторонами

Тривають чергові переговори про припинення вогню, які всіляко підтримує Росія (що налагодила відносини зі столичною владою — аж до фінансування та присутності охорони — російських найманців). 18 березня в ЦАР відбулося засідання представників так званої Африканської G5, де, окрім ООН, ЄС, США, Світового банку та Франції, вперше присутні росіяни. 11 березня підписаний навіть меморандум щодо ситуації в ЦАР, де Росія фактично визнана стороною врегулювання.

Кількість постраждалих

Загалом за час конфлікту загинуло близько 5 тисяч комбатантів, кілька тисяч цивільних (точні дані невідомі).

Гуманітарні наслідки

Понад 300 тисяч біженців до сусідніх країн, 700 тисяч внутрішніх переселенців.

Вплив на глобальні процеси

Росія намагається посилити вплив в окремих державах Африки, демонструє іншим диктаторським режимам можливість співпраці.

Готується впровадження угоди між урядами Росії та Центральноафриканської Республіки про облаштування в ЦАР російської військової бази. З жовтня 2020 року починаються переговори щодо навчання офіцерів ЦАР у російській академії Генштабу. РФ передає ЦАР бронемашини БРДМ-2.

Прогноз

При уряді ЦАР створено представництво Міністерства оборони РФ, посилено поставки озброєння. Очікується посилення російської активності, яку, однак, може зупинити втрата позицій Кремля у Лівії та Судані.

Війна

Південний Судан

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

З кінця 2013 року Південний Судан — у стані громадянського конфлікту. Збройна фаза розпочалася з невдалої спроби перевороту 16 грудня 2013 року, здійсненої невідомими у військовій формі, яких підозрювали у зв'язках та співпраці з колишнім віцепрезидентом Ріеком Мачаром.

За посередництва міжнародних акторів була підписана перша мирна угода про врегулювання конфлікту від 25 серпня 2015 року, якою передбачалося створення перехідного уряду і демократичні перевибори в країні. Проте її імплементацію унеможливив новий виток збройного протистояння, що спалахнув 9 липня 2016 року.

Друга угода була підписана 12 вересня 2018 року, після кількох раун-

дів мирних переговорів. Документом закріплювалося, що Ріек Мачар стає одним із п'яти віцепрезидентів Південного Судану, формується перехідний уряд, а нові вибори відбудуться у 2022 році.

Проте перехідний уряд не був сформований вчасно, остаточну дату переносили двічі (на 12 листопада 2019-го, а потім на 22 лютого 2020 року). Це обґрунтовувалося відсутністю компромісу між сторонами щодо низки питань: фінансування імплементації угоди, створення спільної армії та адміністративно-територіального поділу країни. Водночас продовжувалися сутички між урядовими військами і тими повстанськими угрупованнями, які не підписали мирної угоди.

За моніторинговий період основною датою є 12 березня 2020 року, коли в країні було сформовано перехідний уряд, який налічував 35 міністрів: 25 міністрів зі сторони правлячої партії, а з опозиції — дев'ятеро. Ріек Мачар був призначений одним із п'яти віцепрезидентів країни.

Важливим питанням було також врегулювання адміністративно-територіального поділу країни та визначення місцевих керівників. Разом з домовленістю про уряд було вирішено сформувати 10 штатів та три адміністративні райони, проте питання про безпосереднє керівництво штатами залишалося відкритим, що призводи-

ло до сплесків міжетнічного насильства.

Інтенсивних боїв між урядовими силами та повстанськими угрупованнями не спостерігається, проте є чимало випадків міжетнічного насильства. За перших п'ять місяців 2020 року, за даними ООН, відбулося 415 сутичок такого типу.

Останні найчастіше відбуваються у штаті Джонглей між представниками двох етнічних груп — Мурле та Нуер, інтенсифікувалися з лютого 2020 року. Основна суперечність — доступ до води та пасовищ — посилюється такими чинниками, як велика кількість зброї, деморалізація населення та слабке представництво Мурле у владі.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Громадянська війна у фазі низької інтенсивності з періодичними спалахами міжетнічного насильства.

Переговори між сторонами

Важливою віхою мирного процесу є залучення до угоди тих озброєних угруповань, які ще є її підписантами. Зокрема, за посередництва християнської Спільноти Святого Егідія тривають переговори між урядом Південного Судану та платформою опозиційних рухів. Наприкінці жовтня стало відомо, що ще дві воюючі фракції приєднаються до мирної угоди.

Кількість потерпілих

Загальна: вбиті — понад 400 000;

За моніторинговий період: 14 працівників гуманітарних служб, внаслідок міжплемінних зіткнень — понад 700 осіб (дані ООН).

Гуманітарні наслідки

Загалом за час конфлікту 2,47 мільйона осіб покинули Південний Судан як біженці, 2 млн стали внутрішньо переміщеними особами. 7,5 млн людей потребували певного типу гуманітарної допомоги чи захисту.

За моніторинговий період понад 80 000 осіб були змушені покинути свої домівки через міжетнічні сутички, понад 180 000 людей перебувають у таборах, що охороняються ООН.

Варто зазначити, що 6,5 млн осіб зіштовхнулися з браком продовольства за час конфлікту. Але цього річ ситуація погіршилася трьома додатковими факторами (окрім безпекової нестабільності): найбільшим за останні 70 років нальотом сарани, аномальними повеннями і карантинном унаслідок пандемії COVID-2019, яка унеможливила постачання продовольства та необхідних для агросектору добрив.

Прогноз

МОЖНА ПРОГНОЗУВАТИ ПОДАЛЬШІ МІЖЕТНІЧНІ ЗІТКНЕННЯ: НА ВЕРШИНІ ВЛАДУ МОНОПОЛІЗУВАЛИ ПРЕДСТАВНИКИ ДВОХ ЕТНІЧНИХ ГРУП, ЩО ВИКЛИКАЄ НЕВДОВОЛЕННЯ В ІНШИХ (У ПІВДЕННОМУ СУДАНІ ЇХ ЗАГАЛОМ НАЛІЧУЄТЬСЯ 64). ПОКИ В КРАЇНІ ІСНУЄ АНАРХІЧНИЙ СТАН І ВЛАДА НЕ МОЖЕ ЗАБЕЗПЕЧИТИ БЕЗПЕКУ ГРОМАДЯН, СУТИЧКИ БУДУТЬ ПОСТІЙНИМ ЯВИЩЕМ. КРІМ ТОГО, ЧАСТИНА ВІЙСЬКОВИХ УГРУПОВАНЬ НЕ ПІДПИСАЛА УГОДУ ПРО ПРИПИНЕННЯ ВІЙНИ, ЩО ДОДАТКОВО УСКЛАДНЮЄ СИТУАЦІЮ. ПРО ЦІЛКОВИТЕ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТУ ГОВОРИТИ РАНО, СПОСТЕРІГАЄТЬСЯ БРАК ПОЛІТИЧНОЇ ВОЛІ. УГОДА УМОЖЛИВЛЮЄ ПОЛІТИЧНІ ПЕРЕГОНИ, АЛЕ КОНКРЕТНІ ПИТАННЯ, НАПРИКЛАД ПРО ФОРМУВАННЯ ЄДИНОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ, НЕ ВИРІШУЄ. НАЯВНІСТЬ НАПРАЦЬОВАНИХ ПІДХОДІВ ДО ВРЕГУЛЮВАННЯ ЦИХ ПИТАНЬ Є СУМНІВНОЮ.

Прикордонне зіткнення

Індія — Китай Конфлікт у Гальванській долині

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

5 березня 2020 року відбулась невеличка сутичка між прикордонними загонами Індії та Китаю в районі Ладакху. Обійшлося без жертв, проте наступний місяць обидві держави збільшили свою військову присутність на спірній території. Сутички продовжилися 9 травня, але без жертв. 15–16 червня, попри оголошене за два тижні до цього розве-

дення військ, відбулось суттєве зіткнення у Гальванській долині, причиною якого стало, за заявою міністра закордонних справ Китаю Чжао Ліцзяня, порушення кордону індійськими військами. У сутичці використовували біти та бамбукові палиці з цвяхами. Потерпілі військові могли зазнати обморожень — інцидент стався високо в горах.

У вересні між Індією та Китаєм зберігається напруга після літніх зіткнень у Гімалаях. Індія посилює обороноздатність, зокрема провела випробування нової надзвукової балістичної ракети малої дальності Shaurya.

Кількість потерпілих

З індійської сторони загинуло 20 військових, 76 дістали поранення. Китай повідомляє про 43 потерпілих, серед них є загиблі.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Прикордонне зіткнення низької інтенсивності.

Переговори між сторонами

Після зіткнення сторони домовились про відведення військ та демонтаж тимчасових споруджень.

Контроль за територією

У 1962 році між державами вже спалахнули військові дії на кордоні, у результаті яких Китай захопив стратегічно важливий регіон Аксайчин, який Індія вважає частиною території Ладакх. Але зараз ідеться про дві ядерні держави, що породжує занепокоєння у світі.

У 2017 році напруження в регіоні знову посилилося, бо Китай почав будувати дорогу на плато Доклам, яке вважають своєю територією обидві країни. Це стратегічна автострада через гірське пасмо Каракорум, що єднає Тибет та Синцзян, де залишається проблема відсутності демаркації кордонів.

Тенденції

Після 45 років відносної тиші на кордоні напруга знову зростає, особливо в контексті геополітичної боротьби Індії та Китаю як двох найбільших економік Азії. Цей район також стикається з частиною Кашміру, що контролює Пакистан. Таким чином, потенційний конфлікт може втягнути аж три ядерні держави.

Ситуація додає проблем індійському прем'єр-міністру Нарендрі Моді на фоні як пандемії, так і протидії опозиції та мусульманської меншини (березневі заворушення у столиці). Представники Індійського національного конгресу, Рахул Ганді вимагають рішучих дій.

Вплив на глобальні процеси

США використовують напругу між двома державами для того, щоб переконати Моді приєднатися до антикитайського блоку. Індія і собі поки що не дає однозначної відповіді, справедливо побоюючись втратити свій статус регіонального лідера та поле для маневру в разі прив'язки своєї політики до політики США. Збільшуються шанси, що в торговельно-політичному протистоянні Індія стане на бік США (недарма Трамп запросив на засідання G7 представників Австралії, Південної Кореї, Індії та Росії — йдеться не про реанімацію Вісімки, а про побудову антикитайського альянсу). Також варто відзначити поступовий провал російських надій на блок BRICS, з якого вже раніше випала Бразилія.

Прогноз

З одного боку, амбіції обох держав на спірних ділянках кордону є досить великими, та все більша кількість сутічок вказує на подальшу ескалацію. З другого боку, цей конфлікт невигідний обом сторонам з перспективи великої геополітики. Продовження Китаєм агресивних дій на кордоні може призвести до зближення Індії зі США, що навряд чи буде гарною новиною для Пекіна. Для Індії подальше погіршення двосторонніх відносин із Китаєм також невигідне, зважаючи на ще більш актуальний конфлікт із Пакистаном.

Прикордонне зіткнення

Конфлікт у Фергані — Киргизстан та Таджикистан

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

8 травня 2020 р. на кордоні між Таджикистаном і Киргизстаном сталася сутичка між місцевими жителями та прикордонниками із застосуванням вогнепальної зброї та мінометів. Інцидент відбувся в районі КПП «Кизил-Бель» (зі сторони Киргизстану) та КПП «Гулістон» (зі сторони Таджикистану). В результаті троє киргизьких прикордонників та два таджицьких місцевих жителі отримали вогнепальні поранення. Сторони пояснюють сутичку самовільним захопленням земельних ділянок.

24 травня відбулося нове зіткнення. Душанбе заявив,

що киргизькі пастухи незаконно проникнули на територію сільського поселення Пулі Офтобруя і вступили в конфлікт із місцевими жителями-таджиками. В результаті один таджицький військовослужбовець отримав вогнепальне поранення.

Останній інцидент стався 6 серпня. За версією киргизьких прикордонників, у місцевості Екі-Таш Баткенської області з боку Таджикистану невідомі особи вистрілили з мисливської зброї у військовослужбовця. В результаті вогнепального поранення в ногу помер громадянин Таджикистану.

Вплив на глобальні процеси

Киргизстан і Таджикистан — сфера впливу і зона відповідальності Російської Федерації. Обидві держави є членами Організації Договору про колективну безпеку — аналогу НАТО. На території обох країн РФ має військові бази, зокрема вузол дальнього зв'язку ВМФ у Чалдоварі та випробувальну базу військово-морського озброєння в Кара-Колі, а також авіапункт на аеродромі Кант.

Будь-яка дестабілізація ситуації в Таджикистані та Киргизстані — це, перш за все, дестабілізація впливу Росії. Тому Китай уважно стежить за політичними процесами в обох країнах. Але варто зауважити, що прикордонні конфлікти Таджикистану і Киргизстану не є поки тим трампліном, який експлуатуватиме Китай для подальшої експансії в регіон — занадто мала інтенсивність.

Кількість потерпілих

Загинула одна особа і шість отримали вогнепальні поранення.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Прикордонне зіткнення низької інтенсивності.

Переговори між сторонами

У лютому 2020 р. відбулося два засідання міжурядової комісії з делімітації і демаркації киргизько-таджицького державного кордону. Перше — 4–5 лютого у місті Ісфара, а друге 21 лютого у місті Баткен. Предметом переговорів було уточнення 114 км державного кордону. В результаті сторони узгодили звіти топографічних груп щодо пропозицій обміну рівнозначними і рівновеликими прикордонними ділянками задля ліквідації черезсмужних територіальних вкраплень.

Наприкінці липня 2019 р. відбулася поки остання зустріч між лідерами Киргизстану і Таджикистану.

Тенденції

Політична криза у Киргизстані в жовтні 2020 р., спричинена народним невдоволенням результатами парламентських виборів, призвела до визнання виборів недійсними, відставки президента Сооронбая Жеєнбекова, дострокових парламентських та президентських виборів. У зовнішньополітичному плані суттєвих змін не відбулося. Нова влада Киргизстану одразу ж запевнила Москву у своїй лояльності. Водночас вона змушена рахуватися з Пекіном, який має суттєвий

важіль впливу — значний обсяг боргових зобов'язань Бішкеку.

Киргизстан винен Китаю \$4,7 млрд що становить 26% усього державного боргу. Таджикистан заборгував Китаю \$2,9 млрд — 60% усього держборгу. Завдяки таким кредитним зобов'язанням Пекін поступово встановлює контроль над родовищами корисних копалин як у Киргизстані, так і в Таджикистані, нав'язуючи модель спільних підприємств або самостійно здійснюючи підприємницьку діяльність.

Контроль за територією

Баткенська область Киргизстану — джерело прикордонних конфліктів Бішкеку з Ташкентом та Душанбе. Територію цієї області оточують два таджицьких (Західна Каланча та Ворух) і чотири узбецьких ексклави (Сох, Чон-Гара та Калача, Джангаїл, Шахімардан). Така ситуація склалася в 1924–1925 рр., коли в Центральній Азії радянська влада провела національно-територіальне розмежування, визначивши кордони тодішніх Узбецької, Таджицької та Киргизької РСР та розділивши між ними родючу Ферганську долину.

Прогноз

У СЕРЕДНЬОСТРОКОВІЙ І ДОВГОСТРОКОВІЙ ПЕРСПЕКТИВІ ОЧІКУВАТИ ЗНАЧНИХ ПРОРИВІВ У РОЗВ'ЯЗАННІ ЦЬОГО ПИТАННЯ НЕ ВАРТО. ПЕРШ ЗА ВСЕ З ОГЛЯДУ НА СПОРАДИЧНИЙ ХАРАКТЕР КОНФЛІКТУ. ПО-ДРУГЕ, ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ В КИРГИЗСТАНІ НЕ СПРИЯЄ ПОДАЛЬШОМУ ПРОСУВАННЮ В ОБМІНІ УЗГОДЖЕНИМИ РАНІШЕ ДІЛЯНКАМИ. ПО-ТРЕТЄ, ВРАХОВУЮЧИ ПОПЕРЕДНІЙ ФАКТ, ІСНУЮТЬ ЦІЛКОМ ВИПРАВДАНІ РИЗИКИ ПОСИЛЕННЯ КОНТРАБАНДНИХ ПОТОКІВ І, ВІДПОВІДНО, ПОЯВИ НОВИХ ПРИКОРДОННИХ СУТИЧОК. 031

ЛОКАЛЬНІ КОНФЛІКТИ

Нігерія

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

У районі озера Чад, у прикордонні Камеруну, Нігера, Чаду та Нігерії, посилилась діяльність ісламістів із «Боко Харам». 25 березня під час нападу на військову базу в провінції Лак вбито 98 чадських солдатів, а на сході провінції Борну — 75 нігерійських. Водночас понад 70 військових Нігерії було вбито на сході провінції Борну (район Гонірі).

На фоні карантину та зростання кількості нападів на християнські церкви це посилює недовіру до влади та перспективи стабільності в Нігерії. Водночас варто очікувати зростання напруги в регіоні Сахелю, що формуватиме чергові хвилі біженців.

9 червня бойовики з угруповання «Провінція Західна Африка Ісламської держави» (ISWAP, з 2016 р. уламок колишньої «Боко Харам») напали

на село Фадума Колорам (штат Борну). Щонайменше 59–69 осіб загинули.

Активізуються напади у провінції Борну. У серпні бойовики вбили 20 солдатів і біля 80 мирних жителів під час нападів на міста Нганзай та Монгуно (де спалили поліцейську дільницю та гуманітарний центр ООН). 25 вересня джихадисти напали на кортеж губернатора штату Бороно Бабагани Умара Зулума — загинуло до 30 осіб, у тому числі 22 цивільних. У кінці листопада в результаті нападу ісламістів загинуло понад 70 фермерів у селі Забармарі.

У жовтні в країні відбуваються виступи проти поліцейського свавілля, зокрема спеціального відділу поліції по боротьбі з грабунками (SARS).

Вплив на глобальні процеси

Активізація «Боко Харам» та неможливість Нігерії самостійно впоратися з загрозою створюють умови для зміцнення військової присутності інших країн у регіоні, зокрема Росії. Нігерія сподівається за допомогою Росії розгромити «Боко Харам». Розглядається можливість обміну досвідом з російськими фахівцями та підписання угоди про військово-технічну співпрацю.

Кількість потерпілих

За весь час кризи з «Боко Харам» було вбито понад 27 000 і ще 22 000 вважаються зниклими безвісти. За моніторинговий період загинуло до 600 осіб, також понад 50 загинуло під час маніфестацій проти поліцейського свавілля «End SARS».

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Локальний конфлікт.

Тенденції

Ослаблення Нігерії — другої за обсягом економіки Субсахарської Африки. Президента Мухамада Бухарі звинувачують у нездатності потурбуватись про безпеку населення, що сприяє нестабільності в регіоні усієї Західної Африки.

Гуманітарні наслідки

За весь час конфлікту понад 2 мільйони людей покинули свої домівки.

У провінції Борну залишається напружена ситуація, що не дозволяє біженцям повернутися до домівок.

Прогноз

ЗРОСТАННЯ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ТА ПОСИЛЕННЯ РЕЛІГІЙНИХ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ. ОСЛАБЛЕННЯ НІГЕРІЇ, ЯКА Є ДРУГОЮ ЕКОНОМІКОЮ АФРИКИ, ВІДІБ'ЄТЬСЯ НА ВСЬОМУ РЕГІОНІ В ПЛАНІ ЗНИЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, ЗРОСТАННЯ НЕСТАБІЛЬНОСТІ, ЗАГОСТРЕННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ, СПОВІЛЬНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА СПІВПРАЦІ.

ЛОКАЛЬНІ КОНФЛІКТИ

Демократична Республіка Конго

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

Статус конфлікту у порівнянні з минулими роками не змінився. У 2020 році продовжувалися жорстокі напади та бойові дії збройних підрозділів у провінціях Північне Ківу та Ітурі (на південній території Іруму). Залучаються транскордонні групи бойовиків з Південного Судану та Уганди.

У вересні збройні угруповання повстанців продовжили свої напади, внаслідок чого загинули щонайменше 43 людини та було викрадено ще 17-х. Зокрема, 21 вересня внаслідок нападу повстанців загинуло щонайменше 13 людей. У цих нападах звинувачують угандійське за

походженням збройне формування повстанців «Об'єднані демократичні сили».

Звіти щонайменше трьох установ ООН підтверджують причетність співробітників ООН до сексуальних злочинів, що вказує на застій та складну ситуацію в ДРК.

У грудні 2020 року Рада Безпеки ООН продовжила миротворчу місію в ДР Конго на рік, ініціюючи план поступового виходу з країни. Зокрема, резолюцією передбачено максимальне розміщення 16,3 тис. військових та поліції. План скорочення міжнародних сил спрямований на передачу відпові-

дальності конголезьким військовим. Наразі понад 20 тис. миротворців ООН розміщені на території ДР Конго, в тому числі українські миротворці у складі окремого вертолітного загону.

Кількість потерпілих

За минулий рік у північно-східних провінціях загинуло понад 1,5 тисячі цивільних жителів, 200 тисяч стали біженцями.

У результаті кривавих сутичок у листопаді між поліцією та оонівцями загинуло кілька десятків жителів, від акцій СДС загинуло принаймні 35 осіб. Також за рік в зоні конфлікту загинуло семеро іноземних лікарів.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Локальний конфлікт.

Переговори між сторонами

У липні та серпні мирні консультації під керівництвом місцевої влади завершилися одностайним закликком припинити бойові дії всіх збройних формувань у цьому регіоні. Проте ці зусилля не могли привести до миру, оскільки тривалі земельні суперечки між різними громадами залишилися невирішеними, а процес роззброєння так і не відбувся.

Гуманітарні наслідки

Усі збройні угруповання вдаються до руйнування та спалення будинків, що ускладнює повернення переселенців до своїх домівок. Загальне число внутрішньо переміщених осіб внаслідок конфлікту в ДР Конго становить близько 4,5 млн людей. З липня цього року понад 120 тис. людей були змушені покинути свої домівки через новий сплеск насильства на південній території ДР Конго.

Тенденції

Уряд ДР Конго останні 10 років не може побудувати достатньо сильну армію та зачистити східні регіони від бойовиків, що мають підтримку сусідніх держав (Уганди та Руанди), зацікавлених у певному контролі родовищ коелтану (критично необхідного для сучасної електротехніки), золота й урану.

Прогноз

Найближчим часом центральний уряд не зможе обійтися без зовнішньої допомоги, що поглиблюватиме внутрішньополітичну кризу у відносинах між політичною силою президента Фелікса Тшіскеді та прихильниками колишнього глави держави Жозефа Кабілі. Слід також очікувати посилення ісламістських груп, що проникають з територій сусідніх Центральноафриканської Республіки, Південного Судану та Уганди. Також у дискредитації миротворчих зусиль ООН зацікавлені Росія та Китай.

ЛОКАЛЬНІ КОНФЛІКТИ

Камерун

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

Конфлікт у Камеруні триває між урядом та англомовною меншиною, корені якого сягають колоніального періоду. Територія країни свого часу була поділена між Британією та Францією. Після отримання незалежності в Камеруні був федеративний устрій, та в 1972 році його було замінено унітарним, що призвело до хвилі спротиву. З того часу в регіоні зростало невдоволення, яке вилилося в збройний конфлікт у 2016 році.

1 жовтня 2017 року на території колишнього Південного Камеруну було оголошено незалежність Амбазонії. Станом на 2019 рік уряд контролював основні

міста, тоді як інша сторона — частини сільської місцевості.

У вересні 2019 відбувся «Національний діалог», ініційований президентом країни Полем Бія. Серед його результатів — домовленості про спеціальний статус для двох англомовних областей, обрання місцевих губернаторів, повернення старої назви країни.

За моніторинговий період, попри торішній «Національний діалог», сутички між сторонами конфлікту продовжуються. Сепаратистських угруповань у регіоні налічується щонайменше 15. У травні 2020 року Сили оборони Південного Камеруну (SCDF)

в односторонньому порядку оголосили про припинення вогню після заклику Генерального секретаря ООН про припинення конфліктів у світлі пандемії. Інші угруповання до цього заклику не прислухалися.

Сепаратисти нападають, як і раніше, переважно в сільській місцевості, і часто їхніми жертвами стають голови сіл. Такі атаки відбувалися, зокрема, у квітні, травні, листопаді 2020 року. Однією з найбільш кривавих подій стала

атака на школу у Південно-Західному регіоні країни у жовтні 2020 року, коли сепаратисти убили восьмеро дітей і поранили 13.

Водночас активізуються ісламісти. У серпні бойовики Boko Haram здійснювали напади на селянські поселення уздовж нігерійського кордону — 22 людей загинуло, понад сім тисяч стали вимушеними переселенцями.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Локальний конфлікт високої інтенсивності з жертвами внаслідок сутичок та терористичних атак.

Переговори між сторонами

У липні 2020 року повідомлялося про переговори між урядом Камеруну та лідерами Амбазонії. У них взяли участь очільники 9-ти угруповань, тимчасом як інші засудили ці переговори. Уряд інформацію про переговори не підтвердив.

Кількість потерпілих

За підрахунками Human Rights Watch, щонайменше 285 мирних жителів було вбито в близько 190 інцидентах упродовж першої половини 2020 року.

Гуманітарні наслідки

За минулі роки понад 530 тисяч осіб стали біженцями, десятки тисяч англофонів втекли до сусідньої Нігерії. Загибло понад дві тисячі осіб. У англофонських регіонах 800 000 дітей не навчаються і кожен третій із чотирьох мільйонів людей потребує допомоги.

Прогноз

Тривалий конфлікт ослаблює країну, що вже створило умови для активізації діяльності терористичного угруповання «Боко Харам» на території Камеруну. Оскільки значної динаміки у розв'язанні конфлікту не спостерігається, можна прогнозувати подальше збереження наявної ситуації та інтенсифікацію терористичних загроз.

ЛОКАЛЬНІ КОНФЛІКТИ

Мозамбік

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

У Мозамбіку понад 40 років триває конфлікт між двома політичними силами: Фрелімо (перебуває при владі, раніше орієнтувалися на СРСР та тяжили до однопартійної системи) та Ренамо (опозиційна сила).

З 1977 по 1992 рр. в країні тривала громадянська війна. У 1992 році була підписана мирна угода, повстанці стали офіційно визнаною опозицією, а їхні загони були інтегровані до урядових збройних сил. У 2013 році Ренамо відновило бойові дії в центральних та північних провінціях країни. 5 вересня 2014 року була підписана Угода про припинення бойових дій, яка уможливила вибори 2014 року. Проте після них виникла нова політична криза через невизнання Ренамо результатів ви-

борів. Після переговорів про мир 1 серпня 2019 року Президент Філіпе Н'юсі та лідер Ренамо Осуфо Момаде підписали мирну угоду, яку, однак, підтримують не всі групи повстанців. Зокрема, після підписання утворилася так звана Військова Хунта Ренамо. Очолює її Маріано Нгонго, який не визнає легітимності Осуфо Момаде (хоча він був обраний на партійному конгресі) і вимагає переглянути угоду. Інциденти за участю Хунти — це, зазвичай, підлив автомобільного транспорту на магістралях провінцій Софала і Маніка.

Окрім центральних районів, нестабільністю охоплена північ країни у зв'язку з терористичними атаками у багатій на газ провінції Кабо Дельгадо. Сторонами

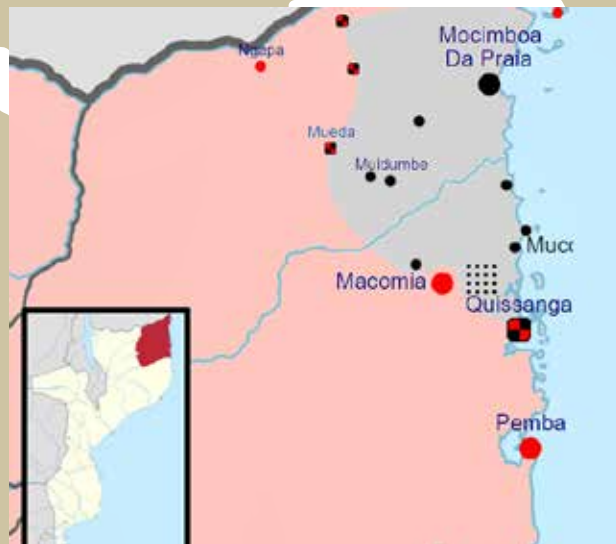
виступають уряд Мозамбіку та ісламістська група Islamic State Central Africa Province. Конфлікт розпочався два роки тому, повстанці мають на меті встановити ісламський халіфат в регіоні. Усе це підсилюється народним гнівом через несправедливе розподілення доходів від експлуатації регіону та маргіналізацією місцевого мусульманського населення.

З моменту першого нападу в Кабо Дельгадо у 2017 році бойовики взяли під контроль територію північної провінції, включаючи стратегічний

порт, і спалили десятки сіл. За останні три роки у регіоні було понад 600 атак.

За моніторинговий період протягом 2020 року Військова Хунта Ренамо продовжувала свою діяльність у центральних районах країни. Зокрема, відбулися дві атаки на автобуси в березні, та по одній у квітні, листопаді і вересні — з жертвами та пораненими.

Щодо півночі країни, то суттєве погіршення ситуації розпочалося з початком цього року. Лише за перші 4 місяці кількість атак зросла на

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Локальний конфлікт високої інтенсивності з численними жертвами.

Переговори між сторонами

Щодо першого протистояння, це не стільки конфлікт між Хунтою та Фрелімо, як між Хунтою та Ренамо, вирішення якого влада Мозамбіку бачить через мирний діалог. Зокрема, 24 жовтня президент Н'юсі оголосив про семиденне перемир'я. Проте кроків у відповідь від Хунти не спостерігалось, навпаки — були атаки на автобуси в регіоні Софала.

300%. У березні бойовики атакували армійський форпост в окрузі Мосімбоа-да-Прая, взявши його під контроль. У серпні вони захопили однойменне місто та стратегічний порт, який досі перебуває під їхнім контролем.

14 жовтня бойовики «Ісламської держави» здійснили транскордонну атаку з Мозамбіку на танзанійське місто Кітайя, убивши більш як 20 осіб.

Кількість потерпілих

Загалом з 2020 року загинуло до 2000 людей через конфлікт у Кабо Дельгадо. У квітні екстремістська група вбила 52 людини в селі Сітаксі — найсмертоносніший напад на сьогодні. В атаках Військової Хунти Ренамо у 2020 році загинули щонайменше 10 осіб.

Гуманітарні наслідки

За час конфлікту Кабо Дельгадо близько 430 000 людей залишилися без даху над головою і 300 000 стали внутрішньо переміщеними особами.

Вплив на глобальні процеси

У Мозамбіку діють російські найманці компанії Вагнера, які допомагають боротися з бойовиками Ісламської держави. Проте їхня діяльність включає і політичну підтримку чинної політики. Активна співпраця у військовому плані з Росією веде до зростання її ролі на континенті, посилення енергетичної та економічної співпраці.

Прогноз

Зараз північний Мозамбік ризикує стати регіональним центром ісламістського екстремізму, і загроза безпеці вимагає скоординованої реакції. Якщо повстання не буде перевірено найближчим часом, воно може поширитися на весь регіон, загрожуючи миру та стабільності інших держав-членів.

ЛОКАЛЬНІ КОНФЛІКТИ

Західна Сахара

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

25 жовтня представники ПОЛІСАРІО перекрили стратегічно важливу для Марокко дорогу в районі прикордонного населеного пункту Аль-Каркат (більш відомого у західних ЗМІ як Гергерат). Це спричинило зупинку приблизно 200 марокканських

вантажівок на мавританській стороні кордону. 13 листопада Марокко розпочало силове деблокування і марокканські військовослужбовці увійшли до демілітаризованої зони (патрулюється миротворцями ООН), порушивши перемир'я 1991 р.

Гуманітарні наслідки

Із початком сутичок зріс потік біженців до Канарських островів Іспанії та таборів біженців-сахараві в алжирському вілаєті Тіндуф. Алжир заявив, що надав 60 тонн їжі та медикаментів як гуманітарну допомогу біженцям.

Прогноз

Рабат зацікавлений у збереженні мовчазної згоди на окупацію 75% території Західної Сахари та відкладенні переговорного процесу. Ситуація не сприятлива для повної окупації Західної Сахари. Тому марокканські війська, розблокувавши дорогу до мавританського порту Нуадібу, залишаються на своїх позиціях.

Повернення до статус-кво абсолютно влаштовує західні держави, котрі мають економічні інтереси в регіоні. Наприклад, Угода про партнерство між ЄС і Марокко у сфері рибальства від 18 липня 2019 р. включає територіальні води Західної Сахари. Канадська PotashCorp імпортує добутий на окупованій території фосфат і т.і. Захід не зацікавлений у великій війні між Марокко та Алжиром.

ПОЛІСАРІО та Алжир зацікавлені у продовженні провокацій стосовно Рабату та в подальшій ескалації ситуації.

Ситуація залежатиме від того, чи буде Марокко піддаватися на провокації та чи зуміє не виходити за рамки спорадичних сутичок, а також від того, на які кроки буде готовий піти Алжир для просування власного політичного порядку денного в регіоні.

Переговори між сторонами

На рівні ООН Західна Сахара є несамоверхньою територією. З погляду міжнародного права над нею ніхто не здійснює суверенітету. Відповідно, ні суверенітет Марокко (окупувало приблизно 75% території колишньої Іспанської Сахари), ні суверенітет Сахарської Арабської Демократичної Республіки (контролює 25% території колишньої Іспанської Сахари) не визнає ООН. Після війни 1975–1991 рр., відповідно до Плану врегулювання, у 1992 р. на території Західної Сахари мав відбутися референдум, який би визначив її правовий статус. Різні підходи сторін до визначення тих категорій осіб, які володітимуть правом голосу, унеможливили організацію волевиявлення. Це питання не розв'язала й низка наступних домовленостей — Х'юстонська угода 1997 р., План Бейкера I 2001 р., План Бейкера II 2003 р. У 2018 році на рівні Радбезу ООН було оголошено, що переговори між Марокко, ПОЛІСАРІО, Алжиром та Мавританією відновляться найближчим часом. Але наразі цей процес заморожений. Показовим у цьому контексті є факт вакантності посади Особистого посланника генсека ООН з питань Західної Сахари з травня 2019 р.

Кількість потерпілих

ПОЛІСАРІО заявив про декілька атак на чотири марокканські бази (поблизу населених пунктів Аль-Махбез, Хауза та Аусред), два пункти спостереження на Піщаній стіні та на військових у селі Аль-Каркарат. Також з'являлися повідомлення про вихід марокканських військ за межі Піщаної стіни у трьох точках (без уточнення, де це відбулося).

Марокко заперечує заяви ПОЛІСАРІО і зі свого боку говорить про знищену одиницю бронетехніки повстанців біля міста Аль-Махбез.

Миротворці MINURSO звітують про ситуативні сутички вздовж Піщаної стіни.

Вплив на глобальні процеси

Список держав, які відкликали визнання САДР, поповнила Гаяна. Бахрейн оголосив про відкриття консульства на контрольованій Марокко території Західної Сахари. Інші арабські держави, такі як Ємен (міжнародно визнаний уряд), Йорданія, Катар, Кувейт, ОАЕ, Оман, Саудівська Аравія також підтримали Рабат. Не менш важливою є схвальна позиція Туреччини. Мавританія, як і Росія, обмежилася закликом до обох сторін припинити сутички та дотримуватися перемир'я. Лише Алжир та ПАР прямо висловили підтримку ПОЛІСАРІО. ЄС висловив сподівання на відновлення переговорів та заповнення вакансії Особистого посланника генсека ООН з питань Західної Сахари. Показово, що ЄС наголосив на важливості свободи пересування в районі Аль-Каркарату, завуальовано засудивши дії ПОЛІСАРІО. 10 грудня Дональд Трамп оголосив про визнання США суверенітету Марокко над Західною Сахарою (в обмін на поступливість Рабату в арабо-ізраїльських переговорах).

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Локальний конфлікт низької інтенсивності.

ЛОКАЛЬНІ КОНФЛІКТИ

Індонезія (Папуа)

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

Нинішні провінції Папуа і Західне Папуа після тривалої суперечки з Нідерландами були включені до складу Індонезії в 1963 р., а офіційно інкорпоровані у 1969 р. З цього часу і почався конфлікт у Папуа. Індонезія у 2001 р. надала регіону статус «спеціальної автономії», термін якого закінчується цього року. Зараз Джакарта схиляється до його продовження.

За моніторинговий період 9 жовтня 2020 р. бійці Національної визвольної армії Західного Папуа здійснили озброєний напад на спеціальну групу, яка розслідувала обставини вбивства місцевого священнослужителя-папуаса у вересні.

30 листопада Управління Верховного комісара ООН з прав людини висловило занепокоєння через зростання кількості вбивств представників місцевого населення.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Локальний конфлікт.

Тенденції

Нинішня ситуація — продовження подій грудня 2018 р. і серпня 2019 р., коли відбулися озброєний напад бойовиків на будівельників Транспапуанської магістралі та протести на підтримку папуаських студентів, яких піддавали дискримінації на острові Ява.

Кількість потерпілих

За різними оцінками, за весь період конфлікту його жертвами стали від 100 до 500 тис. осіб, абсолютну більшість яких становлять папуаси. Індонезійський уряд періодично звинувачує у геноциді щодо місцевого населення.

Гуманітарні наслідки

Хоча територія провінцій Західне Папуа та Папуа багата на природні ресурси, перш за все на великі поклади золота, і хоч тут немає масштабних бойових дій, місцеве населення живе у крайній бідності. Великою проблемою є дитяче недоїдання та відсутність нормального доступу до елементарних медичних послуг. За весь період конфлікту біженцями стали приблизно 15 тис. осіб, переважно до сусідньої Папуа Нової Гвінеї.

Вплив на глобальні процеси

Серед країн світу про пряму підтримку права на самовизначення місцевих папуасів заявили Вануату, Сенегал, Соломонові острови і Тонга. Але на міжнародному рівні цей конфлікт визнається внутрішньою справою Індонезії. Враховуючи те, що Австралія і сусідня Папуа Нова Гвінея повністю підтримують Джакарту, це питання не впливає навіть на регіональні політичні розклади.

Прогноз

Джакарта продовжуватиме статус «спеціальної автономії» як приклад врахування окремішності та особливостей місцевого населення. Папуаські сепаратисти і собі намагатимуться винести проблему на міжнародний рівень та вимагатимуть такого ж референдуму, який у листопаді – грудні 2019 р. відбувся в Автономному регіоні Бугенвіль (Папуа Нова Гвінея). Ймовірні також нові терористичні атаки з боку Національної визвольної армії Західного Папуа.

ЛОКАЛЬНІ КОНФЛІКТИ

Судан

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

У Судані триває конфлікт між перехідним військовим урядом (Суверенною радою Судану) та вуличними протестувальниками. Водночас відроджується рух регіональних угруповань — як на заході у Дарфурі та Кордофані, так і на Сході (провінція Червоне море, де у серпні відбуваються зіткнення між представниками етносів нуба та бані амер).

Кількість потерпілих

Сотні загиблих у результаті сутичок із поліцією та міжетнічних зіткнень.

Переговори між сторонами

Продовжуються спроби врегулювання відносин перехідного уряду з регіональними угрупованнями. 31 серпня підписана мирна угода з Суданський революційним фронтом, що воював зі столицею 17 років у провінціях Кордофан та Блакитний Ніл.

Вплив на глобальні процеси

Попри наміри перехідного уряду нормалізувати відносини з Заходом, його слабкість дозволила Росії в листопаді добитись попереднього дозволу на відкриття воєнно-морської бази на узбережжі Червоного моря.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Внутрішня криза, локальні конфлікти, загроза ескалації до громадянської війни.

Прогноз

Судану загрожує дестабілізація, якщо угруповання всередині військових не зможуть дійти до консенсусу та врахувати побажання протестувальників.

ЕТНІЧНИЙ конфлікт у Казахстані

Кількість потерпілих

У результаті сутичок загинуло 11 осіб, а 185 отримали поранення. Понад 20 тис. дунган (майже половина всього дунганського населення Кордайського району) втекли до Киргизстану.

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

У ніч з 7 на 8 лютого 2020 р. у низці населених пунктів Кордайського району Жамбильської області Казахстану відбулися погроми дунган — етносу, що проживає компактно на цих територіях, а також у сусідніх районах Киргизстану.

Приводом до міжетнічних сутичок стали дві події: побиття декількома молодими дунганами казаха-аксакала та двох його синів у селі Сортобе та напад на поліцейських (казахського походження) у дворі будинку правопорушника-дунгана, якого вони переслідували. Але самі погроми спровокувало масове поширення через соціальні мережі відео конфлікту між водіями на дорозі. В результаті в селі Масанчі, населеному дунганами дунгарами, сталася масова бійка за участі понад 300 осіб. Паралельно розлючений натовп казахів спалив 39 будинків, близько 20 торговельних об'єктів і майже 50 автомобілів.

Влада запровадила в регіоні режим надзвичайної ситуації техногенного характеру (діяв до травня 2020 р.). Населені пункти Сортобе та Масанчі були оточені підрозділами поліції та військовими.

Тенденції

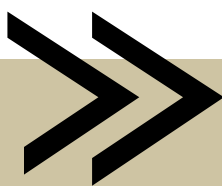
Президент Казахстану Касим-Жомарт Токаєв оголосив про перехід до концепції «держави, що чує» і на початку березня здійснив візит до регіону, де зустрівся з жителями сіл, які стали епіцентром конфлікту. Потерпілим була обіцяна компенсація. Поступово дунгани почали повертатися у свої домівки з Киргизстану. Протягом перших двох днів повернулося близько 8 тис. осіб.

У квітні були засуджені до позбавлення волі на 2,5 року два дунгани, які побили казаха-аксакала, що й призвело до масових заворушень.

Подібне протистояння між казахами і дунганами — перше у своєму роді. До цього все обмежувалося міжособистісним рівнем. Водночас, враховуючи дії центральної та місцевої влади, а також поступове повернення дунган, ситуація загалом нормалізувалася.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Локальний випадковий конфлікт.

Прогноз

Погроми дунган — не перший міжетнічний конфлікт у Казахстані. До цього відбувалися протистояння між казахами і турками, казахами й уйгурами, казахами й чеченцями. Але здебільшого їхньою основою є кримінальне підґрунтя, яке вже потім отримує етнічне забарвлення. Водночас у російськомовних ЗМІ розкручується інформація, що подібні сутички є результатом казахського націоналізму. У будь-якому разі, не можна сказати, що в Казахстані існують серйозні проблеми в міжетнічних взаєминах.

ВОЄННІ ПЕРЕВОРОТИ Малі

ПОДІЇ, ІНЦИДЕНТИ

Уранці 18 серпня 2020 року солдати розпочали переворот за 15 км від столиці міста Бамако. Були постріли, використання важкої техніки, арешти кількох високопосадовців. Водночас сотні протестувальників вийшли з вимогами відставки президента Малі Ібрагіма Бубакара Кейта.

Зазначимо, що перевороту передували протести. Вони тривали з 5 червня, коли закликали до відставки президента через невдоволення боротьбою з терористичними організаціями, корупцією, безпековою ситуацією, слабкою економікою та ситуацією, пов'язаною з Covid-19.

Президент Кейта подав у відставку близько опівночі після перевороту, одночасно розпустивши уряд і парламент. Влада в країні перейшла до Національного комітету порятунку народу, були закриті всі кордони та введена комендантська година.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Маніфестації через
незадоволення становищем у
країні, воєнний переворот.

Переговори між сторонами

Після відставки Кейта лідери ЕКОВАС зустрілися з заколотниками для обговорення подальшої долі країни. 20 серпня організація тимчасово зупинила членство в Малі, наклала на країну торгове і фінансове ембарго з вимогою передачі влади цивільним.

Ця умова була виконана: 21 вересня 2020 року Ба Ндау був призначений тимчасовим президентом, а Ассімі Гойта (лідер військової хунти) — віцепрезидентом. Перехідний період у країні триватиме 18 місяців, після чого відбудуться вибори.

Вплив на глобальні процеси

Малі стикається з погіршенням кризи в безпеці у зв'язку з терористичними атаками. У жовтні прем'єр-міністр Моктар Уан заявив, що відкритий для переговорів із бойовиками, проте Франція, яка є активним учасником антитерористичних операцій у Сахелі, висловила проти цієї ідеї.

Хоча влада Малі висловлюється за продовження усіх безпекових місій та ініціатив, ситуація погіршується, а кількість атак зростає. Тому розкол щодо підходу до ведення антитерористичної діяльності матиме негативний вплив на безпекову ситуацію у всьому регіоні.

Після перевороту з'явилася інформація, що висвітленням подій і PR-включеннями займалися російські політтехнологи, пов'язані з Євгеном Пригожиным. Це створює шанс для посилення як політичної, так і військової ролі Росії в регіоні.

Туреччина також вирішила використати ситуацію для зміцнення своєї геополітичної позиції. Зокрема, Малі на початку вересня відвідав Мевлют Чавушоглу, глава МЗС Туреччини. І це був один із перших візитів закордонних представників до цієї країни після перевороту. Такі кроки закладають фундамент для подальшого посилення співпраці між країнами і зміцнення ролі Туреччини в регіоні.

СОМАЛІ

ТЕРАКТИ

Події, інциденти

8 серпня терорист-смертник підірвав автомобіль із вибухівкою біля військової бази армійської бригади. Загиноюло дев'ятеро осіб, 200 поранені.

У регіоні Гальмудуг (місто Шабілоу) повстали місцеві жителі проти влади угруповання «Аль-Шабаб» після спроб бойовиків реквізувати худобу.

Загиноюло більше як 30 осіб.

Поширюються заклики до місцевих жителів озброюватись з метою самозахисту.

Інтенсивність

Теракт, локальне зіткнення.

Кількість потерпілих

Загиноюло до 50 осіб.

Прогноз

Населення Сомалі стомлюється від діяльності ісламістських угруповань, і через неможливість уряду допомогти починає самоорганізуватись. Цей процес продовжиться. Особливо якщо міжнародно визнаному уряду Сомалі надаватимуть зовнішню допомогу.

БУРКІНА-ФАСО

Події, інциденти

2 серпня шестеро дітей загинули під час вибуху саморобного пристрою, замінованого на території організації «Нусрат аль-Іслам» у місті Тангає.

7 серпня група бойовиків напала на ринок худоби у м. Намунгу. Загиноюло понад 20 цивільних.

Інтенсивність

Теракти.

Кількість потерпілих

Загиноюло більш як 30 осіб.

Прогноз

Буркіна-Фасо стає ще одною слабкою ланкою серед слабких держав Сахелю, де активно укріплюються ісламістські угруповання.

Вплив на глобальні процеси

У листопаді 2019 року Франція розпочала військову операцію Bourgoi 4 в Буркіна-Фасо, що стала розширенням французької операції в Сахелі Бархайн. Операція здійснюється в зоні «трьох кордонів» Буркіна-Фасо, Нігеру та Малі.

Франція є єдиною країною Європи, яка активно діє в цьому регіоні та вимагає більш активного залучення країн «сахельської п'ятірки» до безпекової діяльності та боротьби з джихадистами.

НІГЕР

ТЕРАКТИ

Події, інциденти

25 червня джихадисти з групи «Джамаат нусрат уль-іслам ва-аль-муслімін» викрали 10 робітників гуманітарної організації APIS.

9 серпня в регіоні Тіллабері Тіджані бойовики розстріляли восьмеро осіб, серед них шестеро туристів з Франції.

12 грудня джихадисти «Боко Харам» напали на село Тумур, вбивши 28 цивільних і спаливши 800 будинків.

Інтенсивність

Теракт.

Кількість потерпілих

36 загиблих, більш ніж сотня поранених.

Прогноз

У Нігері далі укріплюються джихадисти, що базуються на пустельній півночі, як і в сусідніх державах Сахелю. Слід очікувати подальшого розростання їхньої діяльності.

ФІЛІППІНИ

Події, інциденти

У місті Джолов провінції Сулу на півдні країни 24 серпня відбувся теракт.

Інтенсивність

Теракт.

Кількість потерпілих

Загинуло 10 людей, із них п'ятеро військових. Десятки поранених.

Тенденції

Рівень «джихадизму» наростає на півдні Філіппін попри жорсткі методи президента Дуерте. На острові Джоло діють бойовики терористичного угруповання Абу-Сайяфа, які займаються організацією вибухів, вбивствами та викраденнями людей.

Прогноз

Розпалення конфлікту на півдні Філіппін загрожує ослабленням економіки та зменшенням геополітичної міці Філіппін як американського союзника, посилюватиме позиції КНР у регіоні. Пекін продовжує насипати штучні острови в акваторії, що викликає негативні заяви Філіппін та США.

Надалі можна очікувати на повномасштабний конфлікт на сусідньому острові Сулу, де на базі мусульманської меншини базується дружня до ІДІЛ організація «Абу-Сайяф».

ПІВНІЧНИЙ КАВКАЗ

ТЕРАКТИ

Події, інциденти

13 жовтня у Грозному (Ічкерія) відбулося зіткнення поліцейських РФ та ічкерійських повстанців. 11 грудня в селі Учкекен (Карачаєво-Черкесія) біля офісу ФСБ РФ підірвав себе смертник. 28 грудня стався напад на поліцію у Грозному — загинуло троє поліцейських РФ та двоє ічкерійських повстанців.

Інтенсивність

Теракт.

Кількість потерпілих

У Грозному загинуло двоє силовиків РФ і четверо повстанців. В Учкекені загинув нападник, поранено шестеро співробітників ФСБ РФ.

Тенденції

На північному Кавказі надалі діє спротив силам РФ, що посилюється після повернення додому учасників війни в Сирії та Іраці.

КОТ-Д'ІВУАР

Події, інциденти

11 червня на кордоні Буркіна-Фасо та Кот-д'Івуару був атакований прикордонний пост івуарійців. Бойовики (ймовірно, з Аль-Каїди) базуються на території Буркіна-Фасо. Проти них дві держави ведуть антитерористичну операцію.

Інтенсивність

Теракт, локальне зіткнення.

Кількість потерпілих

Загинуло 12 та поранено 18 військовослужбовців Кот-д'Івуару. Під час протестів у Кот-д'Івуарі загинуло понад десяток, поранено більш ніж сотню людей.

Тенденції

Хоча Кот-д'Івуар досить стабільна країна з 2011 року, але останнім часом наростає нестабільність — у серпні — жовтні розгортаються протести проти висування президента Аласани Уаттари на третій термін. 31 жовтня він виграв на виборах, однак напруга зростає.

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНА Білорусь КРИЗА

Події, інциденти

9 серпня 2020 року в Білорусі відбулись так звані президентські вибори.

В результаті масових фальсифікацій ЦВК Білорусі оголосила переможцем вшосте поспіль Александра Лукашенка. Його суперниця Світлана Тихановська за офіційними підрахунками отримала 9% голосів.

З моменту закриття дільниці і до кінця 2020 році в Білорусі тривають масові акції протесту проти Лукашенка, які жорстоко розганяють білоруські силовики.

Прогноз

Росія стратегічно підігрівала протистояння. Подальші наміри: максимальний розрив Білорусі з Заходом, підрив легітимності Лукашенка як всередині країни, так і на міжнародній арені з наступним приведенням до влади більш поступливого і проросійського політика.

Паралельно РФ має план військової анексії Білорусі, для чого вже сформований ударний кулак на кордоні.

Стратегічно Росія розглядає Білорусь як плацдарм протистояння Заходу та посилення тиску на Україну.

Кількість потерпілих

Загальна кількість затриманих з початку протестів — понад 30 000 осіб. 146 політв'язнів перебувають у тюрмах за сфабриковані звинувачення в «організації масових заворушень». Щодо понад 900 людей тривають кримінальні переслідування.

Тенденції

Повністю зруйнувавши відносини режиму Лукашенка з Заходом, Кремль продовжує втілювати наміри остаточно інкорпорувати Білорусь.

Вплив на глобальні процеси

ЄС, Велика Британія, Канада та США не визнали результатів виборів та не визнають Лукашенка законним президентом Білорусі, вони ввели санкції проти Лукашенка та його оточення.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Внутрішньополітична криза, масові протести.

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНА КРИЗА

С Ш А

Події, інциденти

У США прокотились масові акції після вбивства Джорджа Флойда, що переросли в прояви культурної війни та вуличної активності ліворадикальних груп (найактивніше — у Сіетлі). Напруженості додала втомленість від обмежень під час епідемії COVID-19. До кінця літа ситуація стабілізується. Водночас зростає ймовірність, що представники руху «Black Lives Matter» зможуть претендувати на місця в Конгресі, ставши черговою спробою альтернативи — третьою лівою партією. Важливий сигнал — втрата довіри до еліт. Як серед республіканців, так і демократів на праймеріз програють представники істеблішменту на

користь периферійних та молодих кандидатів.

У листопаді, після президентських виборів, лунає багато звинувачень у фальсифікації, тривають судові процеси.

Інтенсивність

Внутрішньополітична криза.

Вплив на глобальні процеси

США задають політичні тренди світу, про що свідчить поширення руху BLM на європейські держави і частково Мексику.

Прогноз

Продовжується поляризація суспільства — більша частина виборців Трампа вважає перемогу Байдена нечесною. З другого боку, внутрішня напруга зменшуватиме можливості США достатньо активно діяти у світі, насамперед на Близькому Сході.

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНА Латинська Америка КРИЗА

Події, інциденти

Південну Америку дедалі більше лихоманить. Понад два роки триває громадянський конфлікт у Венесуелі. У затяжний режим перейшло протистояння між президентом Ніколасом Мадуро та ставлеником парламенту Хуаном Гуайдо, легітимність якого визнали США та низка європейських держав. У країні розгортається соціоекономічна катастрофа, влада фактично не контролює частину території країни. На 6 грудня в країні проводяться парламентські вибори, що можуть лише поглибити проблему двовладдя (Міжнародна контактна група визнала відсутність умов для чесного волевиявлення). Опозиція закликає до бойкоту виборчого процесу.

У Мексиці в місті Гвадалахара (штат Галіско) у червні розгорнулись протести після вбивства поліцейськими місцевого жителя Джован-

ні Лопеса. Значний розмах зумовлений протестами BLM у сусідніх США.

У Коста-Ріці в жовтні розгортаються протести після рішення уряду взяти кредит у МВФ із супутнім підняттям податків.

У Чилі в жовтні десятки тисяч протестувальників зібрались у столиці Сантьяго. Виступи з соціальними вимогами стали продовженням торішніх протестів. Загинуло більше ніж 30 осіб, зафіксовано багато актів вандалізму та кілька нападів на церкви. Водночас у країні відбувся референдум щодо нової Конституції, що замінила редакцію часів Піночета.

У листопаді розгортається політична криза в Перу — після відставки звинуваченого в корупції Мартіна Віскарри на посаді тимчасового президента змінились двоє осіб протягом кількох тижнів. Криза супроводжується масовими протестами.

Гуманітарні наслідки

У Венесуелі через економічну кризу центральний уряд втрачає контроль над країною. Американський флот блокує експорт нафти з країни, більшість клієнтів відмовились від закупівель. Також економічні проблеми помітні в Чилі.

ІНТЕНСИВНІСТЬ

Внутрішньополітична криза, втручання, загроза ескалації до громадянської війни.

Керівник венесуельської опозиції Хуан Гуайдо виступає під час пресконференції в Європейському парламенті в Брюсселі (Бельгія) 22 січня 2020 року

Тенденції

У Венесуелі продовжується поступова делегітимація режиму Мадуро. Однак сили сторін поки що співмірні, невизначена позиція армії (хоча десятки офіцерів уже дезертували до Колумбії).

У Чилі уряд зіткнувся з обуренням рівнем соціального розшарування. І якщо в Еквадорі, Болівії та Венесуелі лівий блок себе дискредитував, то в Чилі зростає шанс повернення комуністів та соціалістів до влади.

Вплив на глобальні процеси

Латинська Америка стає одним із фокусів глобального протистояння США і Китаю, а також союзника останнього — Росії.

Епіцентром залишається Венесуела. Падіння режиму Мадуро загрожує насамперед Росії, що чимало інвестувала в нього. США давно не подобається дружній до Куби режим, тому вони роками намагаються повернути контроль над Венесуелою відповідно до доктрини Монро та підтримують у цій країні опозиційні рухи. Водночас помітний інтерес Китаю та Росії, яка відрядила до Венесуели кілька сотень воєнних радників.

Прогноз

З огляду на результати виборів у США нова адміністрація Байдена, ймовірно, шукатиме шляхів компромісу у венесуельській кризі. Таким чином зменшується ймовірність зовнішньої інтервенції до Венесуели на підтримку Хуана Гуайдо з боку Бразилії та Колумбії, яку міг підтримати попередній президент США Трамп. Однак вестиметься тиск для мирного відходу Мадуро від влади.

У будь-якому разі варто чекати подальшого погіршення позицій Росії, для якої Венесуела — ключовий союзник у регіоні.

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНА КРИЗА

Ірак

Події, інциденти

Як відповідь на авіаудар американських ВПС по об'єктах руху «Хезболла» в іракському місті Ель-Каїм 31 грудня 2019 року члени шиїтського опору, за підтримки Ірану, атакували посольство США у Багдаді. Для розгону демонстрантів, які намагалися підпалити дах посольства, був застосований сльозогінний газ.

3 січня США провели ракетний обстріл воєнних об'єктів іракської армії, у результаті якого був вбитий глава спецпідрозділу «Ель-Кудс» генерал Касім Сулеймані. У відповідь на це 8 січня був здійснений ракетний обстріл військових баз США в Іраку, відповідальність за що взяв на себе Іран. Протягом усього січня американські військові бази та посольство США декілька разів піддавались ракетним обстрілам. Взаємні ракетні обстріли військових баз час від часу відбувались і протягом лютого — березня.

Додає напруженості і відмова Трампа виводити американський контингент із території Іраку, попри постанову іракського парламенту. Хоча станом на 12 квітня

США передало іракським військам вже шість військових баз, чисельність американських військ не зменшилась.

Складним для Іраку виявилось і формування уряду. Мухаммаду Тауфіку Аляуї, якого призначили прем'єр-міністром 1 лютого, не вдалося сформувати незалежний уряд, тому він склав повноваження через місяць. Після тривалої політичної гри результатом консенсусу між США, Іраном, Саудівською Аравією та основними політичними силами в самому Іраку стало призначення новим прем'єр-міністром Мустафи Аль-Казімі.

20 грудня в Багдаді ведеться ракетний обстріл посольства США (без жертв).

Інтенсивність

Теракти, внутрішньополітична криза.

Кількість потерпілих

10 людей загинуло в результаті ракетного обстрілу ВПС США 3 січня. Понад сотня поранених військових США в результаті ракетної атаки Ірану 8 січня. Восьмеро загиблих (п'ять іракців,

два американці, один британець) військових у результаті обміну ракетними ударами в середині березня.

Вплив на глобальні процеси

Ірак і далі є місцем боротьби за зону впливу між США та Іраном. Відсутність ефективного уряду в першому кварталі 2020 року ще більше посилювала залежність країни від зовнішніх гравців. Паралельно США продовжує спільні операції з іракськими військами проти угруповання «Ісламська держава», передачу своїх військових баз Іраку американці мотивують саме успіхами в боротьбі з терористами.

Водночас призначення нового прем'єр-міністра, що стало результатом домовленостей насамперед між Іраном та США, може призвести до певної стабілізації в державі та формування повноцінного уряду. Хоча нема ніяких гарантій, що маневрування між інтересами шиїтів та сунітів у ситуації різкого зниження цін на нафту не призведе до нового загострення внутрішньополітичної кризи у будь-який момент.

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНА КРИЗА Таїланд

Події, інциденти

23 лютого Конституційний Суд Таїланду ухвалив рішення розпустити опозиційну до чинної влади Партію майбутнього. Після цього незгодні з такою ситуацією студенти шести університетів Бангкоку розпочали серію сидячих протестів. Наступний етап протестів розпочався 18 липня з демонстрації біля Монумента Демократії у Бангкоку — наймасовіший виступ з часів військового перевороту 2014 р. Протести почали ширитися країною та виробляти конкретні політичні цілі: розпуск нижньої палати парламенту і ухвалення нової Конституції. Зі зростанням масштабів та соціального охоплення, розширилися вимоги до влади. Головною особливістю нинішніх протестів у цьому контексті є вимога реформування монархії. Йдеться перш за все про скасування статті Кримінального кодексу Таїланду про образу монарха. Передісторія протестів — 22 травня 2014 р. генерал Прают

Чан Оча здійснив військовий переворот, поклавши край затяжній політичній кризі. Військові запровадили надзвичайний стан, відбувся розпуск обох палат парламенту, розпочалися арешти та політичні переслідування. 13 жовтня 2016 р. помирає король Рама IX, який був монархом Таїланду з 1946 р. і мав беззаперечний авторитет серед тайців. Сходження на престол його сина, нового короля Рами X, посилює антимонархічні настрої.

Інтенсивність

Внутрішньополітична криза, масові протести.

Кількість потерпілих

Протягом усіх протестів та виступів було поранено 73 особи. Зважаючи на те, що демонстрації продовжуються, ця кількість може збільшитися.

Тенденції

Наразі протести не йдуть на спад. Водночас 17 листопада від-

булося спільне засідання Палати представників та Сенату, на якому обговорювали та узгоджували можливі зміни до Конституції.

Важливим моментом також є факт, що під питання не перебуває влада самого Прают Чан Оча. Тайці здебільшого виступають проти військової диктатури як такої.

Вплив на глобальні процеси

Захід і сусідній Китай показово дистанціюються від протестів і публічно не засуджують ні сам факт народних виступів, ні режим. За ситуацією в країні перш за все стежать сусіди — це М'янма, Лаос, Камбоджа та Малайзія. Між ними і Таїландом існують давні територіальні суперечки та проблеми з демаркацією кордонів. Але якщо з Малайзією Таїланд налагодив відносно партнерські відносини, а з М'янмою знайшов спільну мову в «мусульманському питанні», то з Лаосом і Камбоджею стосунки залишаються напруженими.

Прогноз

Ситуація буде залежати від того, наскільки політично гнучким виявиться режим генерала Прают Чан Оча і наскільки успішними будуть спроби продовження подальшого «цивілізування» цього режиму. Також важливою є фігура монарха. Суттєве значення має пандемія, яка є стримувальним фактором для протестувальників.

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНА КРИЗА

Г О Н К О Н Г

Події, інциденти

Гонконг пережив найпотужніші протести з часів Революції Парасольок. Цього разу тригером став законопроект про депортацію порушників закону в Гонконгу до Китаю. Було багато поранених з обох боків та потерпілих від спецзасобів поліції.

Фактично в місті тривав повноцінний конфлікт. Армія КНР навіть стояла на кордоні, готова втрутитись у будь-який момент.

Наразі Китай продовжує брати під контроль колишню британську колонію та свою автономію. Після того як набув чинності новий Закон про нацбезпеку у травні — червні 2020 року, демократія в Гонконгу почала активно згортатись, а її активістів почали переслідувати. Трьом найбільш активним вже

обрали покарання: Джошуа Вонг проведе у в'язниці 13,5 місяця, Аннес Чоу — 10 місяців, а Іван Лам — сім місяців. Арешти та затримання продовжуються, на незалежні ЗМІ тиснуть.

Парламент наразі не має демократичної опозиції, бо всі, хто до неї входив, подали заяви про відставку. Протестів майже не відбувається через коронавірус та новий закон. 12 гонконгців, які пробували втекти на Тайвань, спіймали. Зараз їх утримують в КНР. Але деяким іншим вдалося залишити територію.

Будь-яка заява про самостійність та відділення Гонконгу може обернутися серйозним вироком. Регіоном керують китайські політики з неоднозначною репутацією на материковому Китаї. Сполучені

Штати ввели проти них санкції, але це не зупинить Пекін.

Інтенсивність

Внутрішньополітична криза, громадянський конфлікт.

Переговори між сторонами

Усе відбувається зі згоди прокитайського керівництва Гонконгу. Єдина можливість комунікації — протест та протистояння на вулицях.

Прогноз

Ще більша інтеграція Гонконгу в КНР та придушення майже всіх демократичних рухів. У найближчому майбутньому є ризик вторгнення на Тайвань. Також Гонконг може втратити статус активного бізнес-центру.

ДИПЛОМАТИЧНЕ ПРОТИСТОЯННЯ

01.

КРИЗА НА СХІДНОМУ СЕРЕДЗЕМНОМОР'І (ТУРЕЧЧИНА — ГРЕЦІЯ)

Події, інциденти

У червні погіршуються турецько-грецькі взаємини. Уже з початку року Кіпр, Єгипет та Греція виступили проти лівійсько-турецького розмежування зон впливу в морській акваторії Середземного моря.

До 2015 року перевага в цьому суб-регіоні загалом залишалась питанням, яке розв'язували Туреччина, Греція та Кіпр. Ситуація змінилась у серпні 2015 року, коли італійська нафтогазова компанія Ені знайшла значні поклади газу в єгипетській морській економічній зоні. Незабаром виникла ідея побудувати газотранспортну трубу через Середземне море до Європи (EastMed). Ініціаторами проєкту стали країни Енергетичного трикутника (Ізраїль, Кіпр та Греція) за підтримки Єгипту, чиї заводи будуть використовуватись для зрідження газу з метою подальшого збуту, Італія та США. Відповідна угода була підписана 20 березня 2019 року, що стало суттєвою проблемою для амбіцій Ердогана, який планував зробити Туреччину газовим хабом для Європи. Президент Туреччини вже в листопаді 2019 року з визнанням ООН лівійським Урядом національної згоди підписав морську демаркаційну угоду, згідно з якою більша частина Схід-

ного Середземномор'я відходить Туреччині, при цьому повністю ігноруються континентальні шельфи численних островів, які належать Греції. Зі свого боку, на початку серпня 2020 року Греція підписала подібну угоду з Єгиптом.

Ще на початку 2020 року Туреччина почала новий етап буріння на шельфі Північного Кіпру, який є невизнаною республікою та контролюється Туреччиною. Також біля острова Кастелорізо, що належить Греції, але розташований відносно недалеко від турецького берега, було знайдено великі поклади газу, і Туреччина розпочала розвідувальні роботи.

14 серпня у спірній зоні відбувається зіткнення грецького фрегата Limnos і турецького Kemal Reis.

У серпні Туреччина відправила до спірного району геологорозвідувальне судно «Орук Рейс» у супроводі п'яти військових кораблів. Грецький флот і собі відразу почав військовий супровід. Афіни підтримала Франція, яка відправила до регіону два винищувачі «Рафаль» та фрегат типу «Лафайет».

Інтенсивність

Дипломатичний конфлікт, економічне протистояння.

Переговори між сторонами

У вересні Вашингтон, намагаючись зберегти баланс між союзниками НАТО через критику надмірної турецької активності, водночас відхиляє грецькі претензії на розподіл морської акваторії (так звана Севільська карта).

Тенденції

Продовжує наростати напруга в акваторії Східного Середземномор'я. Тим часом взаємна риторика між Анкарою та Афінами стає більш жорсткою, Ердоган планує, крім Святої Софії (яку в липні зробили мечеттю), повернути статус мечеті ще кільком колишнім візантійським церквам.

Вплив на глобальні процеси

Особливу зацікавленість демонструє Франція, що входить у протиборство з Туреччиною в регіоні. Важливим також є те, що французький нафтогазовий

гігант Total підписав угоду з вищезгаданою італійською компанією Eni і вельми зацікавлений у побудові EastMed. Проте проблема полягає в тому, що за планом газопровід повинен пролягати якраз повз ту територію, на яку заявляє права Туреччина. Тому Франція досить активно стала на захист Греції, провівши 13 серпня спільні військово-морські навчання.

Грецію також оперативно підтримав Єгипет (Абдель Фаттах ас-Сісі вороже ставиться до офіційної Анкари через підтримку останньої опозиційних до президента Єгипту «Братів-мусульман») та Ізраїль (постійна підтримка Туреччиною палестинців).

Прогноз

Наростає можливість навіть військового епізодичного зіткнення між двома членами НАТО.

02. ІРАН – США

Події, інциденти

Головною подією січня стало напруження американо-іранських відносин. Після вбивства Сулеймані Іран завдає удари по американських базах в Іраку, однак без людських жертв. Далі йдуть спроби не допустити ескалації. У самому Ірані наростає політична й інфраструктурна криза (свідченням чого є надзвичайно високий відсоток жертв коронавірусу — навіть за даними офіційної статистики).

21 лютого відбулись вибори в Ірані — перемога консерваторів, але катастрофічно низька явка (40%), особливо в столиці Тегерані (близько 26%). Характерне свідчення слабкості режиму.

22 квітня Трамп дозволив американським кораблям стріляти на ураження по іранських. Це сталося після того, як Іран заявив про успішний вихід супутника на орбіту. Слід очікувати нового витка протистояння, що заморозилось після розгортання пандемії.

У травні Іран зумів успішно запустити власний супутник. Це викликало занепокоєння у Вашингтоні — Трамп навіть дозволив обстрілювати іранські кораблі при явній загрозі. Напрацювання у сфері цивільного космосу можуть бути використані для побудови балістичних ракет, зокрема в перспективі з ядерною зброєю.

26 березня США ввели додаткові санкції проти Ірану. До санкційного списку потрапили дев'ять фізичних осіб та 14 організацій, зокрема компанії з Ірану, ОАЕ і Туреччини, які перерахували мільярди доларів для Корпусу вартових ісламської революції і Міністерству оборони Ірану.

У травні зростає напруга в ірано-американських відносинах. Вашингтон посилює військово-морську присутність у Перській затоці, відправивши сюди авіаносець «Авраам Лінкольн», а в червні посилив санкції проти компанії «Нафтохімічна промисловість Перської затоки» (PGPIC), що експортує біля половини іранських нафтопродуктів.

У травні — червні невідомі кілька разів підривали танкери в Оманській протоці, провокуючи конфлікт у регіоні. Також Вашингтон та Ер-Ріяд звинуватили Іран у підтримці підриву нафтових вишок компанії Saudi Aramco в Саудівській Аравії.

27 листопада в Абсарді (поблизу Тегерана) було вбито фізика Мохсена Фахрізаде — головного координатора ядерної програми країни. Влада Ірану звинуватила в теракті США та Ізраїль. В іранському парламенті обговорю-

ється остаточний вихід з ядерної угоди 2015 року.

20 грудня в Багдаді ведеться ракетний обстріл посольства США.

Інтенсивність

Дипломатичний конфлікт, торговельна війна.

Переговори між сторонами

Адміністрація президента США Дональда Трампа закликала і Європу ввести нові жорсткі санкції проти Ірану у зв'язку з його програмою балістичних ракет. Водночас активізується антиіранська коаліція, що супроводжується безпрецедентним наростанням переговорів між Ізраїлем та арабськими монархіями.

Прогноз

На початку 2021 року зростає ймовірність обмеженого гарячого конфлікту як реакції з боку Ізраїлю та Саудівської Аравії на пришвидшення ядерної програми Ірану. Нова адміністрація Білого дому буде вимушено втягнена, хоча й намагатиметься повернутись до переговорів з реанімації ядерної угоди Обама 2015 року.

ДАМБА РЕНЕСАНСУ (ЕФІОПІЯ — ЄГИПЕТ — СУДАН)

03.

Події, інциденти

Три сусідні держави — Єгипет, Судан та Ефіопія перебувають у кризі через загострення боротьби за ключовий ресурс — воду. Ефіопія будує велику греблю Ренесансу, що може значно скоротити постачання води в ріці Ніл. Це загрожує водній безпеці та навіть виживанню більшості населення Судану та Єгипту, що споживають нільську воду. За проєктними розрахунками резервуар водосховища вміщуватиме 74 млрд куб. м води, а це дворічна кількість води стоку Ніла в Єгипті. Окрім посилення економіки Ефіопії, це створить ситуацію залежності північних країн, традиційно недружніх до християнської Ефіопії.

У грудні починаються прикордонні зіткнення за спірні сільськогосподарські землі між Ефіопією та Суданом біля меж штату Тиграй. 12 грудня ефіопський парламент звинуватив Судан у нападах на мирне населення і підтримці «Народного фронту визволення Тиграю». 16 та 19 грудня відбулось кілька прикордонних зіткнень, загинуло й поранено кілька суданських офіцерів.

Інтенсивність

Дипломатичний конфлікт, економічне протистояння, епізодичні прикордонні зіткнення.

Кількість потерпілих

До десятка прикордонників.

Переговори між сторонами

Переговори за участі Вашингтона провалились ще в лютому (Аддис-Абеба

скаржилась на тиск США в інтересах Каїра). У квітні, попри розпал пандемії COVID-19, почалися переговори Росії з Єгиптом щодо цієї проблеми, оскільки ефіопський уряд висловлює готовність іти до кінця, бо водна безпека — пріоритет для перенаселеної держави зі швидким ростом економіки. А 9 червня російський посол в Ефіопії Євгеній Терьохін заявив про бажання стати посередником між трьома державами. Однак 15 липня, після чергового раунду переговорів, ефіопи починають заповнення водосховища.

Вплив на глобальні процеси

Зацікавленість у розв'язанні конфлікту демонструють зовнішні гравці, насамперед Росія та США. Особливого значення регіон набуває як частина узбережжя Баб-ель-Мандебської протоки, Червоного моря та Суецького каналу, через які відбуваються ключові вантажоперевезення, зокрема нафтопродуктів.

Прогноз

Зростає ризик гарячого конфлікту за нільську воду між Ефіопією та сусідами, і вогнище конфлікту підсилюватиме гарячу зону в Лівії та загалом на півдні Сахари (зони Сахелю). Росія швидше допомагатиме Єгипту, а Судану — Китай та Туреччина. Ефіопія намагається позиціювати себе як незалежного гравця, попри надто великі контакти з РФ, насамперед у гуманітарній сфері.

З другого боку, внутрішні проблеми Ефіопії (війна у штаті Тиграй) штовхатимуть Аддис-Абебу до компромісу чи відтермінування гарячої фази.

ІЗРАЇЛЬ І АРАБИ

04.

Події, інциденти

ОАЕ та Бахрейн підписали з Ізраїлем «Авраамові угоди» за посередництва США. Угоду про встановлення дипломатичних відносин між двома країнами Перської затоки та Ізраїлем вже назвали історичною, оскільки до цього серед арабських країн Ізраїль визнавали лише Йорданія і Єгипет.

Інтенсивність

Багаторічний дипломатичний конфлікт у фазі врегулювання.

Переговори між сторонами

ОАЕ та Ізраїль обмінюються посольствами, збільшують товарообіг, поділяються технологіями та встановлюють між собою телефонний і транспортний зв'язок. Вже започатковано регулярні авіарейси.

В обмін на визнання Еміратами, Ізраїль пообіцяв відмовитися від планів щодо анексії палестинських територій.

Тенденції

Поліпшення відносин між монархіями Перської Затоки та Ізраїлем триває з 2010 року, проте здебільшого лишалося неофіційним. Через загрозу з боку Ірану доєднатись до нормалізації відносин з Ізраїлем може і Саудівська Аравія.

Ключовим фактором до укладення нової мирної угоди на Близькому Сході стала поява Ірану як потенційної держави з ядерною зброєю з підтрим-

кою проксі-сил, які кидають виклик сунітському керівництву держав регіону. Окрім цього, поява чинника ІДІЛ додала твердості переконанню, що Ізраїль здатний запропонувати цінні розвідувальні дані для боротьби з цією загрозою. Не можна ігнорувати й успіх ізраїльських високих технологій та того, що держави Перської затоки сподіваються, що Ізраїль здатний допомогти їм «оцифрувати» економіки та зменшити залежність від нафти в умовах нинішніх низьких цін на вуглеводні.

Вплив на глобальні процеси

Влада Палестини назвала нормалізацію відносин між ОАЕ та Ізраїлем «зрадою» та відкликала посла з Абу-Дабі. Іран і Туреччина також дуже критично відреагували на нормалізацію відносин між Ізраїлем, ОАЕ та Бахрейном. В Ірані навіть пригрозили Еміратам ракетним ударом. Натомість уряди Єгипту, Судану, Оману, а також ЄС привітали угоду про нормалізацію відносин з Ізраїлем.

Прогноз

Поступове долучення до угод з нормалізації відносин з Ізраїлем низки арабських держав з так званого сунітського блоку, в тому числі Саудівської Аравії. Водночас, попри поліпшення відносин між арабськими монархіями Перської Затоки та Ізраїлем, миру в регіоні не побільшає через дедалі сильніше напруження у відносинах з Іраном.

05. КНДР І СУСІДИ

Події, інциденти

У КНДР спостерігається непроста ситуація через економічний спад, стихійні лиха, страх перед вірусом COVID-19. Офіційно там не зафіксовано жодного випадку цієї хвороби, але світова спільнота сумнівається в правдивості подібних заяв.

Через закриття кордону з Китаєм — єдиним союзником та донором Північної Кореї — остання не може напівлегально продавати свою продукцію та зазнає економічних труднощів. На них накладаються повені та урагани, які цього року пройшлися по країні. Вони призвели до жертв та руйнувань.

Але на фоні цього КНДР та режим Кім Чен Ина продовжує розвивати свою ракетно-ядерну програму. На параді на честь 75-річчя з дня заснування Трудової Партії Кореї 10 жовтня було продемонстровано нову міжконтинентальну балістичну ракету. Вона є найбільшою з усіх, які були зроблені. Втім, щодо її ефективності є серйозні сумніви.

Також КНДР показала кілька нових зразків ракетної артилерії, включаючи машини з шістьма зарядами. Вони можуть становити серйозну загрозу для Південної Кореї та Японії. Потенційно, менші балістичні ракети — для американських баз на Гуамі. Слід відзначити, що адекватних систем захисту від таких атак у союзників США в регіоні майже немає.

Що стосується ДМЗ (Демілітаризована Зона, де-факто кордон між Кореями), то там сталися кілька інцидентів,

що стосувались її перетину та супроводжувались стріляниною. З другого боку, блок-пости та гучномовці почали прибирати.

Інтенсивність

Дипломатичний конфлікт малої інтенсивності з періодичними безпечними кризами.

Переговори між сторонами

Щодо відносин із Сеулом, то вони далі погіршуються. Північна Корея 16 червня підірвала Міжкорейський центр зв'язку на своїй території, який і до того вже не працював. Тож це є символічним посланням.

Сестра Кім Чен Ина Кім Їо Чжон погрожувала розірвати абсолютно всі зв'язки з Півднем через перебіжчиків.

Прогноз

Адміністрація Мун Чже Іна продовжує сподіватись на те, що ситуація згодом покращиться, але надій на це вкрай мало.

На честь інавгурації Джо Байдена КНДР може вдатися до провокацій: від тестування великих ракет до ядерного випробування, оскільки мораторій на них стосувався лише Дональда Трампа.

Ракетно-ядерна програма розвиватиметься, оскільки Пхеньян знаходить все нові та нові способи обходити санкції, включаючи кібератаки.

Також Вашингтон зацікавлений у згортанні співпраці КНДР з Іраном, що налагоджується в ракетній сфері.

06. ТУРЕЧЧИНА — ФРАНЦІЯ

Події, інциденти

У жовтні розгортається напруга між Парижем та світовою ісламською Уммою, що переростає в посилений конфлікт між Францією та Туреччиною. Макрон після вбивства вчителя, що демонстрував на уроці антиісламські карикатури, фактично оголосив політику обмеження релігійної діяльності мусульман, поставивши за мету сформуванню підконтрольну версію ісламу. У цьому його підтримав канцлер Австрії Себастьян Курц. Унаслідок цього розгорнулися виступи в мусульманських державах, спроби бойкоту французьких товарів. А також низка терактів — у Ніцці (троє людей загинули та ще декілька отримали поранення) та Відні (один убитий, поранено щонайменше 15 осіб).

Особливої напруги набули відносини з Туреччиною, посилені антитюркською позицією вірменської діаспори у Франції. Дійшло до відкликання посла Франції з Анкари.

Інтенсивність

Дипломатичний конфлікт, масові протести.

Кількість потерпілих

Кілька десятків загинули внаслідок терактів.

Тенденції

Туреччина намагається укріпити позиції в ісламському світі, конкуруючи з Францією, що намагається поверну-

тись на Близький Схід. Після вибуху в порту Бейрута населення Лівану розпочинає чергові протести проти неефективного уряду, а візит Макрона сприймає як надію на стабільність.

Конфлікт розгортається на фоні хаотизації вулиці та внутрішньої кризи у Франції. Зокрема, відбулися сутички між чеченською і магрибською мафією з застосуванням вогнепальної зброї. Проблему неконтрольованості мігрантських гетто визнав навіть Мануель Вальс, колишній міністр внутрішніх справ та прем'єр-міністр від Соціалістичної партії. Він звинуватив «непокірну Францію» Меланшона, комуністів та інші ліві сили у відмові від класової боротьби на користь расової та підтримці ісламізації. Позиції влади у Франції очевидно падають — на місцевих виборах 28 червня найбільший вплив здобули «зелені». Макрон вимушено змінює Кабінет міністрів, призначає нового голову уряду — Жана Кастакса.

Прогноз

Протистояння європейських лідерів (з ініціативи Макрона) з політичним ісламізмом може не лише продовжити кризу мультикультуралізму в Європі, а й обмежити маневр для діяльності у сфері впливу ЄС — в Африці та на Близькому Сході.

І н ф о р м а ц і й н е в и д а н н я

НЕДЕРЖАВНОГО АНАЛІТИЧНОГО ЦЕНТРУ
«УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

НАДЄЖСЬКИЙ
РІЧНИК 2020

Видання підготували:

Юрій Сиротюк,
*директор Недержавного аналітичного центру
«Українські студії стратегічних досліджень»,
народний депутат України VII скликання*

Юрій Олійник,
*кандидат політичних наук, керівник дослідницьких програм Недержавного
аналітичного центру «Українські студії стратегічних досліджень»*

Участь у зборі інформації брали

Марта Олійник-Дьомочко,
кандидат політичних наук, виконавчий директор Global Ukraine

Богдан Черкас,
*кандидат політичних наук, асистент кафедри регіоназнавства
Інституту міжнародних відносин Київського національного
університету імені Т. Г. Шевченка*

Андрій Рудик,
*політичний аналітик, аспірант кафедри політичних наук
Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка*

Анатолій Максимов,
аналітик-міжнародник, спеціаліст з питань Східної Азії та Перської затоки

Олександр Малютін,
*практикант Недержавного аналітичного центру
«Українські студії стратегічних досліджень»*

Дизайн, верстка: Роман Марчишин

Вичитка: Леся Салій, Єлизавета Тарануха

У виданні використані карти та ілюстрації,
придбані на depositphotos.com та з відкритих джерел.
Підписано до друку 10.01.2021 р.
Наклад 500 прим.